

8) Вишња Поповић, привредно друштво "Miltex" д.о.о. Бањалука, и

9) Немања Петковић, предузетник "Јавор стил" Немања Петковић с.п. Србац.

2. Ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-3043/19
14. новембра 2019. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

1993

На основу члана 26. ст. 1. и 2. Закона о развоју малих и средњих предузећа ("Службени гласник Републике Српске", бр. 50/13 и 84/19) и члана 43. став 6. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), Влада Републике Српске, на 46. сједници, одржаној 14.11.2019. године, д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА САВЈЕТА ЗА РАЗВОЈ МАЛИХ И СРЕДЊИХ ПРЕДУЗЕЋА И ПРЕДУЗЕТНИШТВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

1. Овим рјешењем именују се чланови Савјета за развој малих и средњих предузећа и предузетништва Републике Српске на период од четири године, а како слиједи:

1) Зоран Савић, Министарство привреде и предузетништва,

2) Слободанка Поповић, Министарство финансија,

3) Немања Ковачевић, Министарство за економске односе и регионалну сарадњу,

4) Зоран Јешић, Министарство трговине и туризма,

5) Никола Драговић, Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво,

6) Драгана Лукић, Министарство просвјете и културе,

7) Мирослав Бојић, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде,

8) Маринко Ђукић, Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа,

9) Александра Михајловић Бијелић, Привредна комора Републике Српске,

10) Јован Братић, Занатско-предузетничка комора Републике Српске,

11) Вишња Поповић, привредно друштво "Miltex" д.о.о. Бањалука,

12) Душан Стојичић, "Геофон" д.о.о. Теслић,

13) Зоран Микача, самостални предузетник – златар, и

14) Горан Ирић, самостални предузетник - вуновлачар.

2. Задаци Савјета за развој малих и средњих предузећа и предузетништва Републике Српске уређени су Законом о развоју малих и средњих предузећа.

3. Ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-3042/19
14. новембра 2019. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

1994

На основу члана 33. став 2. Закона о ветеринарству у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске" број 75/17) и члана 43. став 1. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), Влада Републике Српске, на 45. сједници, одржаној 7.11.2019. године, д о н о с и

П Л А Н

УПРАВЉАЊА КРИЗНОМ СИТУАЦИЈОМ ЗА КОНТРОЛУ АФРИЧКЕ КУГЕ СВИЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

1. УВОД

1.1. Опис и природа болести

Афричка куга свиња (АКС) је вирусна, веома заразна и смртоносна хеморагична болест домаћих и дивљих свиња. На основу клиничких симптома и патоморфолошких промјена АКС није могуће разликовати од класичне куге. АКС је ензоотски присутна у бројним државама афричког континента, али и у Европи (Сардинија). Од момента када је први пут болест дијагностикована у Грузији, у јуну 2007. године, обољење се прогресивно проширило у региону источне Европе, напредујући ка западу, узрокујући настапак великих економских губитака. Директне и индиректне економске штете нарочито су значајне у случају када се инфекција вирусом АКС потврди у регионима земаља у којима је развијена индустријска производња свиња. Будући да вирус може опстати веома дуго вијабилан у свјежем меду и термички нетретираним производима од меса, ризик од прекограничног ширења ове болести изразито је висок. Контрола и ерадикација АКС су додатно отежани немогућношћу примјене мјера имунопрофилактике, односно до данашњег дана није произведена адекватна вакцина против АКС.

Етиологија

Узрочник АКС је дволанчани ДНК вирус, једини припадник фамилије Asfarviridae и рода Asfivirus. Овај вирус није сродан ни једном другом вирусу. Убраја се у арбовирусе с обзиром на то да су неке врсте крпеља биолошки вектори. Постоји више од 20 генотипова (22 су до данас описана) и 8-10 серотипова овог вируса. Већина од њих је присутна само у Африци. Вируси који циркулишу у Европи и Азији припадају генотипу II и потичу од вируса који је унијет у Грузију 2007. На Сардинији је већ скоро четири деценије присутан само генотип I. Сојеви вируса АКС разликују се на основу вируленције. Могу бити од високо вирулентних, који доводе о угинућа великог броја јединки, какви су данас вируси у Евроазији, до авирулентних, који се најчешће установљавају индиректно, утврђивањем присуства анти-тијела (сероконверзијом).

Епизоотиологија болести

Од АКС могу обољети домаће и дивље свиње и сви припадници фамилије Suidae. Клиничка манифестна форма болести виђа се код домаћих свиња и код европске и америчке дивље свиње. Сматра се да су различите врсте дивљих афричких свиња и меки крпељи природни домаћини и резервоари вируса АКС. Вирус се преноси директним контактом са зараженом животињом или индиректно преко контаминисане хране, одјеће, возила и других предмета и јатрогено. Крпељи из рода Ornithodoros (биолошки вектори) такође преносе вирус, али је њихов значај ограничен само на поднебља у којима ови крпељи живе.

Припадници Ornithodoros рода крпеља до данас нису установљени у нашој земљи. За тврде (пашне) крпеље није утврђено да могу бити вектори вируса АКС.

Хематофагни инсекти могу бити механички преносиоци вируса у временском периоду од 24 сата након узимања оброка крви на зараженој свињи. Вјероватноћа преношења вируса воденим токовима изузетно је мала због ниске инфективне дозе, која се постиже разређењем вируса у огромној запремини воде.

Капљично преношење вируса значајно је само за кратке удаљености, односно блиски директни контакт између свиња.

Извори инфекције могу бити крв, ткива, секрет, екскрети од обољелих угинулих животиња. Заражене свиње излучују вирус 24 сата прије појаве првих клиничких симптома болести. Животиње које преживе инфекцију постају клиониоше и могу доживотно да излучују вирус. Меки крпељи, такође, представљају извор инфекције.

Будући да вирус АКС преживљава веома дуго у месу и производима од меса, термички нетретиране помије, ако се користе за исхрану свиња, представљају веома значајан извор инфекције и важан чинилац за ширење болести на велике удаљености.

Патогенеза

Инфекција вирусом АКС примарно настаје ороназалним путем, изузимајући инфестацију зараженим крпељима. Вирус се првенствено умножава у тонзилама и лимфним чворовима главе и врата. После примарне репликације настаје примарна виремија, па се вирус врло брзо налази у свим органима и ткивима. Пошто се вирус секундарно репликује у бројним ћелијама моноцитно макрофагног система, долази до развоја тешке леукопеније и тромбоцитопеније.

Инкубација траје 3–19 (најчешће 15) дана или краће ако је пут и начин инфекције везан за биолошке векторе (крпељи).

Инфекција вирусом АКС може довести до снажног имунолошког одговора, али антителијела ако настану, нису ефикасна и не могу да неутралишу вирус.

Клиничка слика

Са клиничког аспекта, код АКС нема патогномичних промјена. Клинички ток болести који зависи од вируленције вируса, старосне доби инфициране јединке и пута настанка инфекције може бити перкутан до хроничан.

Клинички симптоми:

- висока тјелесна температура 40,5-42 °С
- леукопенија и тромбоцитопенија,
- црвенило по кожи ушију, репа, дисталних дијелова екстремитета, вентралној страни груди и абдомена,
- слабост, апатија, летаргија
- цијаноза и некоординисано кретање 24-48 сати пред угинуће,
- повраћање,
- крварење из носа и ректума,
- затвор па дијареја, која је често крвава,
- исцједак из очију, конјунктивитис,
- респираторни поремећаји – кашаљ, отежано дисање,
- атаксија, парализа, конвулзије,
- угинућа за шест до 13 дана,
- побачаји.

Средње вирулентни сојеви доводе до субакутног тока болести. Овај ток је карактеристичан по ремитирајућој тјелесној температури током 2-3 седмице и блажим клиничким симптомима у поређењу са акутним током. Болест обично траје 5-30 дана. Угинућа настају за 15-45 дана, а морталитет је 30-70%.

Хронични ток настаје након инфекције средње до ниско вирулентним сојевима вируса. Овакав ток болести је већином описан само у Африци, Сардинији, Шпанији. Траје 2-15 мјесеци уз ниску стопу морталитета (2-10%). Најчешћи симптоми су:

- губитак тежине,
- повремено повишена температура,
- респираторни знаци болести,
- некротичне кожне промјене,
- артритис,
- безболни отоци зглобова,
- перикардитис.

Неки сојеви вируса доводе до супклиничке форме болести, односно инапаратних инфекција, које се одликују повременом виремијом, сероконверзијом и ниским морталитетом. Овај облик болести јавља се у ензоотски зараженим подручјима.

Патоморфолошке промјене

Акутни ток (све набројане промјене не морају да буду изражене):

- изражена крварења у гастрохепатичним, реналним, мезентеријалним и субмандибуларним лимфним чворовима и слезини (понекад лимфни чворови изгледају као угрушак крви),

- тачкаста крварења у кори и сржи бубрега и у бубрежној карлици,

- спленомегалија (само неки изолати доводе до увећања слезине),

- едеми и цијаноза коже,

- екхимозна крварења по кожи ногу и стомака,

- хидроторакс, хидроперикардијум, асцитес,

- крварења по слузокожи гркљана, мокраћне бешике, срца и другим органима,

- оток плућа, мезентеријума и зида жучне кесе,

- оток и крварења по можданим овојницама.

Субакутни ток:

- крварења у лимфним чворовима и бубрезима,

- увећана али не и хиперемична слезина,

- консолидација кранијалних плућних режњева.

Хронични ток:

- фокална казеозна некроза у плућима,

- фокалне некрозе и чиреви по кожи,

- фибринозни перикардитис,

- прираслице на плућима,

- отоци зглобова,

- генерализована лимфаденопатија,

- побачаји (плодови су едематозни са крварењима по срцу, кожи и плаценти).

Постављање дијагнозе

Дијагноза АКС поставља се на основу епизоотиолошке анамнезе, клиничке слике, патоморфолошког налаза и резултата лабораторијских испитивања.

Диференцијална дијагноза

Диференцијално дијагностички треба искључити следеће болести:

- класичну кугу свиња (није их могуће разликовати по клиничким симптомима нити патоморфолошким промјенама),

- ПРРС,

- црвени вјетар,

- салмонелозу,

- аујескијеву болест,

- пастерелозу,

- стрептококозу,

- лептоспирозу,

- цирковирусну инфекцију типа 2 (дерматитис нефропатија синдром - PDNS, мултисистемски синдром кржљања прасади - PMWS),

- тровање родентицидима, пестицидима

- тромбоцитопеничну пурпуру,

- друга септикемична стања.

Лабораторијска дијагностика

Лабораторијска дијагностика заснива се на доказивању присуства вируса и вирусних структура (антиген, геном) и на доказивању имунолошког одговора (специфична анти-тела).

Најпогоднији узорци за вирусолошка испитивања су крв са антикоагулансом (ЕДТА или натријум цитрат) узета у фебрилној фази болести, а од угинулих или усмрћених животиња слезина, лимфни чворови, тонзиле и бубрег.

За доказивање вируса/вирусних структура могу се користити изолација вируса, хемадсорпција, директна имунофлуоресценција, AgELISA и молекуларна дијагностика (PCR).

Доказивање специфичних антители врши се у узорцима крвног серума. Крв се узима од 8. дана и касније, од појаве клиничких знакова болести (у ранијим фазама инфекције не долази до стварања антители или она нису на нивоу који се може доказати лабораторијским техникама). За серолошка испитивања примјењују се методе у складу са Правилником о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести АКС (у даљем тексту: Правилник).

За рану дијагностику и иницијално постављање дијагнозе увијек се користе два теста, а најчешће PCR и секвенцирање. За потврду секундарних случајева довољан је позитиван налаз једног теста (утврђивање присуства вируса или антители). Такође, утврђивање антители указује на већ присутну циркулацију вируса у популацији свиња и на одређеном подручју, у дужем временском периоду.

Осим тога, паралелно се изводе тестови за доказивање и вируса и антители. Будући да вакцина не постоји, присуство антители увијек указује на инфекцију. Комбиновањем тестова може се утврдити вријеме настанка инфекције: позитиван вирусолошки налаз уз негативан серолошки налаз указује на инфекцију која је настала прије 10-12 дана.

Серолошки тестови користе се за откривање клицоноша и утврђивање епизоотиолошких параметара о процјени периода настанка и раширености инфекције.

Код сваког примарног случаја врши се генотипизација вируса ради утврђивања поријекла вируса и молекуларно-епизоотиолошких анализа.

Референтна лабораторија одговорна је за слање узорака на потврдна испитивања у ЕУ или ОИЕ референтну лабораторију код прве појаве АКС.

Општи поступци и критеријуми за узимање узорака

Прије почетка узимања узорака на сумњивом имању припрема се скица имања и одређују његове епизоотиолошке производне јединице.

Све свиње којима су узети узорци морају да се обилеже и евидентирају на препознатљив начин да би се олакшало поновно узорковање ако је потребно.

Сви узорци обавезно се шаљу у лабораторију са упутом и обрасцем за узорковање, који садржи податке о историји болести свиња од којих су узорци узети, клиничким знацима или уоченим промјенама при постморталном прегледу у складу са Прилогом V/4 овог плана.

Ако се ради о свињама које се држе на имању, достављају се подаци о старости, категорији и имању са кога потичу свиње. Потребно је да се за сваку свињу од које се узима узорак забиљежи њен идентификациони број ушне маркице. Ако се ради о засебним производним јединицама или локацији од епизоотиолошког значаја, потребно је нагласити мјесто боравка животиње на имању.

Транспорт узорака

Узорци узети за лабораторијска испитивања на АКС морају да се:

- 1) правилно означе, превозе и чувају у непропусним контејнерима,
- 2) не замрзавају, већ да се чувају на температури фрижидера,
- 3) испоручују лабораторији у најкраћем временском року,
- 4) држе у пакету у коме се за хлађење користи суви лед умјесто обичног леда,
- 5) ткива и органи стављају се у засебне, запечаћене, прописно означене пластичне кесе, а затим у веће и чвршће контејнере и да се упакују са довољном количином упијајућег материјала који штити од оштећења и спречава цурење у складу са Прилогом I и Прилогом II, који су саставни дио овог плана,
- 6) транспортују директно у лабораторију да би се осигурао брз и поуздан превоз који врши компетентно особље.

На спољашњој страни пошиљке означавају се адреса и назив пријемне лабораторије и ставља се назнака: "животињски патолошки материјал (за АКС), кварљиво, ломљиво, не отварати изван лабораторије (назив лабораторије)".

Референтна лабораторија за АКС претходно се телефоном обавјештава о времену и начину достављања узорака.

У случају ваздушног транспорта узорака који се превозе у Референтну лабораторију ЕУ, пошиљка се означава у складу са прописима Међународне асоцијације за ваздушни саобраћај (IATA).

1.2 Законски оквир

- Закон о ветеринарству Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 75/17),

- Закон о заштити и добробити животиња ("Службени гласник Републике Српске", број 111/08),

- Закон о нуспроизводима животињског поријекла ("Службени гласник Републике Српске", број 60/13),

- Правилник о привременим нормама обилежавања свиња, оваца и коза и контроли кретања на територији Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 31/09),

- Правилник о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести афричке куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 71/19),

- Правилник о условима за издавање, садржају и облику увјерења о здравственом стању животиња ("Службени гласник Републике Српске", бр. 71/10 и 11/14),

- Правилник о начину обавјештавања о сумњи или налазу заразне болести животиња, начину и поступку пријаве и одјаве заразне болести ("Службени гласник Републике Српске", број 6/09),

- Правилник о условима и поступку додјеле овлашћења за спровођење програма мјера и уписа у регистар овлашћених ветеринарских организација ("Службени гласник Републике Српске", број 98/17),

- Правилник о условима за остваривање права на накнаду штете ("Службени гласник Републике Српске", број 14/18),

- Наредба о мјерама за спречавање појаве и рано откривање уноса вируса афричке куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 70/19) и

- Програм мјера здравствене заштите животиња у Републици Српској за текућу годину.

2. НАДЗОР НАД БОЛЕСТИ АФРИЧКА КУГА СВИЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Програм мјера здравствене заштите животиња у Републици Српској за 2019. годину ("Службени гласник Републике Српске", број 29/19) у члану 23. прописује да се ради раног откривања АКС код домаћих свиња сви узорци поријеклом од домаћих свиња који су достављени на лабораторијску анализу због сумње на ККС испитују и на АКС.

Због потребе очувања и унапређење здравља животиња у Републици Српској у случају избијања нових или ескалације болести животиња, укључујући и зоонозе, Влада Републике Српске је на 25. сједници, одржаној 20.6.2019. године, усвојила Програм мониторинга класичне и афричке куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 29/19).

Циљ програма мониторинга на класичну и АКС код домаће и дивље популације свиња јесте благовремено откривање и сузбијање појаве и превенција болести, процјена тренутног статуса класичне и АКС код домаћих и дивљих свиња, процјена свијести ветеринара и власника свиња о болести и факторима ширења класичне куге свиња, процјена имплементације биосигурносних мјера на фармама које ће на основу случајног одабира учествовати у мониторингу одређивања преваленце инфекције вирусом класичне куге свиња и извршити припрему за прелазак на фазу престанка вакцинације и предузимања мјера за искорјењивање класичне куге свиња.

Мониторинг класичне и АКС код домаће и дивље популације свиња представља праћење појаве и кретања болести и подразумева: вирусолошке и молекуларне методе дијагностике с циљем потврде присуства антигена или генома вируса класичне куге свиња и серолошке методе дијагностике с циљем потврде присуства специфичних антитијела против вируса класичне куге свиња. Узорци за анализу свиња су органи (лимфни чворови, слезина, бубрег, сви унутрашњи органи код којих су макроскопски видљиве промјене) и узорци крви (серум).

2.1. Главни критеријуми за постављање сумње на афричку кугу свиња на имању

Клинички и патоанатомски налази који указују на сумњу на АКС:

1) повишена тјелесна температура и изражена апатија и летаргија, увећан морбидитет и морталитет код свих категорија у запату свиња;

2) повишена тјелесна температура и присутна крварења по кожи;

3) повишена температура и изражене неуролошке сметње (тешко устајање, тремор, тетуррање у ходу, пареза, парализа);

4) било која ентерална или респираторна инфекција праћена повишеном тјелесном температуром, која перзистира и не реагује на примјењени антибиотски третман;

5) побачаји гравидних јединки, без обзира на стадијум гестације;

6) увећан морталитет прасади на сиси и у одгоју;

7) хронично болесне јединке које не реагују на било каква терапијски третман;

8) екхимозе и петехијална крварења, по серозама и слузокожама, а посебно изражена на лимфним чворовима, бубрезима, слезини, мокраћној бешици, жучној кеси, пилотису, ларинксу;

9) инфаркти или хематоми, супкапуларна крварења, нарочито на слезини, спленомегалија;

10) генерализовани хеморагични лимфаденитис, лимфни чворови увећани, тамноцрвене боје попут крвног угрушка;

11) крварења на слузокожи и серози дигестивног тракта.

Резултати епизоотиолошког извођења који указују на сумњу на АКС:

1) директан или индиректан контакт са зараженим имањем или животињама;

2) вјештачко осјемењавање крмача сјеменом нераста сумњивих на инфекцију АКС или природни припуст са нерастом који потиче из дворишта гдје је постављена сумња на АКС или потврђена инфекција вирусом АКС;

3) директан или индиректан контакт са дивљим свињама;

4) држање свиња на отвореном у подручју или на паши гдје је могућ контакт са дивљим свињама или са свињама које су сумњиве или инфициране вирусом АКС;

5) исхрана непрокуваним помијама;

6) контакт са контаминираним возилима, опремом, механизацијом, алатима, храном, простирком или људима који су били у контакту са зараженим свињама;

7) имање које су напустиле свиње за које је накнадно утврђено да су заражене АКС.

2.2. Мјере које се предузимају у случају постављања сумње на афричку кугу свиња на имању

Постављање сумње на АКС

Свака сумња на појаву и појава АКС мора се обавезно и без одлагања пријавити Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде – Ресору за ветеринарство.

Обавезу пријављивања у складу са законом имају власници, држаоци животиња, ветеринари запослени у објектима за држање животиња, у станицама и амбулантама и сва друга лица која су на било који начин могла

посумњати да се ради о заразној болести. Ова лица имају такође обавезу да у потпуности сарађују са ветеринарском инспекцијом, да јој пруже потребне и што потпуније информације и сваки вид неопходне помоћи приликом прикупљања информација и спровођења неопходних мјера. У случају пријаве сумње на АКС, прије доласка ветеринарског инспектора, ветеринари запослени у објекту за држање животиња и ветеринари запослени у ветеринарским станицама и амбулантама морају учинити све да би спријечили даље ширење болести. Возила ветеринара запослених у објекту, ветеринара из ветеринарских станица или амбуланти и републичке ветеринарске инспекције морају остати изван објекта и што даље од улаза у објекат.

Ветеринарски инспектор предузима све мјере да би се кретање људи, животиња и опреме у објекту и на имању на коме постоји сумња да је дошло до избијања АКС svelo на минималну мјеру, а у међувремену:

1) обавјештава Министарство и Републички кризни центар (РКЦ) за контролу АКС на прописан начин о постојању сумње на АКС;

2) обавјештава референтну лабораторију и епизоотиолога из референтне лабораторије да постоји сумња на АКС;

3) обезбјеђује заштитну опрему, одећу и обућу;

4) врши епизоотиолошко извиђање са епизоотиологом из референтне лабораторије за АКС,

5) након извршеног епизоотиолошког извиђања, у сарадњи са епизоотиологом, организује узимање и слање узорка у лабораторију;

6) налаже забрану промета свиња и контролу уласка и изласка са имања и друге превентивне мјере.

У случају оправдане сумње на појаву АКС ширих размјера, руководиоца РКЦ за контролу АКС обавјештава локални кризни центар (ЛКЦ) за контролу АКС, по потреби, тражи помоћ комуналне службе, полиције и других организација и предузима друге мјере у складу са Планом управљања кризном ситуацијом.

Епизоотиолошко извиђање

Одмах по пријави сумње на АКС, ветеринарски инспектор спроводи епизоотиолошко извиђање са епизоотиологом из референтне лабораторије за афричку кугу свиња и прикупља податке који се односе на:

1) идентификацију особе која је пријавила сумњу;

2) локацију, врсту и број објеката на имању;

3) попис свих свиња на имању према категоријама и броју болесних, угинулих или свиња сумњивих да су заражене вирусом АКС у свакој категорији; попис свиња мора бити редовно ажуриран да би се узеле у обзир новорођене и угинуле свиње у периоду док траје сумња на АКС на имању, а подаци из пописа морају бити доступни на захтјев ветеринарског инспектора и провјерени током сваке службене контроле и надзора;

4) евиденцију свих особа које су у протеклим мјесеца дана биле у директном или индиректном контакту са свињама у сумњивом дворишту;

5) могуће вријеме уласка инфективног агенса на имање;

6) податке о могућем извору инфекције АКС на имању и утврђивање свих осталих имања гдје су се свиње могле заразити из истог извора;

7) кретање људи, возила, свиња, лешева, сјемена, производа од свиња или било ког другог материјала којим се вирус може пренијети са имања или на имање у скоријем временском периоду;

8) доступност и потребе опреме и средства за дезинфекцију.

Улазак ветеринарског инспектора на имање

Биосигурносне мјере приликом уласка на имање

Ветеринар/ветеринарски инспектор мора на имању на коме се обавља епизоотиолошко извиђање да обезбједи једну просторију за пресвлачење. У просторији за пресвлачење оставља велике пластичне кесе отпорне на аутоклави-

рање и картонске кутије, рукавице од латекса, опрему која није потребна за обављање епизоотиолошког извиђања и довољну количину раствора за дезинфекцију. Ова опрема користи се приликом свлачења и паковања заштитне одеће и опреме. Ако није могуће обезбиједити посебну просторију, на улазу на имање обезбиједиће се мјесто гдје ће се вршити деконтаминација лица која улазе на фарму и одредити чисти и прљави путеви.

Могуће је на имање уносити мобилне телефоне, фотоапарате и другу опрему коју није могуће дезинфиковати приликом напуштања имања, али само у пластичној врећици, која се након завршетка посла одбацује или се може дезинфиковати након обиласка.

Прије уласка на имање ветеринар или ветеринарски инспектор облачи на себе заштитну одјећу и обућу сљедећим редослиједом:

- 1) свлачи сувишну гардеробу са себе ако је има;
- 2) облачи заштитно одјело за једнократну употребу;
- 3) поставља двоструке заштитне навлаке на обућу (два пара) или облачи заштитно одијело у оквиру кога су обезбијеђене и заштитне навлаке, све из једног дијела;
- 4) поставља капуљачу на главу;
- 5) навлачи два пара рукавица на руке (латекс).

У просторији или простору одређеном за пресвлачење и деконтаминацију оставља сљедеће предмете и опрему за деконтаминацију:

- 1) пластичне кесе отпорне на аутоклавирање;
- 2) раствор за дезинфекцију припремљен у двије канте;
- 3) пластичне четке за рибање (и за рибање чизама ако је потребно);
- 4) леђну или моторну прскалицу у којој је припремљен раствор за дезинфекцију.

Ова опрема користи се за безбједно свлачење и одлагање употребљених заштитних одијела и опреме, паковање чизама, дијелова заштитне и друге опреме која се може аутоклавирати, дезинфекцију заштитних одијела прије одлагања у кесу за аутоклавирање и чизама, дезинфекцију руку и изложених дијелова тијела.

Овако припремљен ветеринар и ветеринарски инспектор улазе на имање.

Радње које ветеринар и ветеринарски инспектор предузимају током боравка на имању:

1) обезбјеђују дезинфекционе баријере на улазу у имање и објекте и мјесто гдје ће се вршити прање и дезинфекција возила, спроводе одређене дезинфекционе процедуре и одређују особе које ће вршити прање и дезинфекцију у зависности од величине имања и могућности, односно расположивости људства и опреме у складу са Прилогом III овог плана, провјеравају количину и исправност дезинфекционог раствора у дезинфекционим баријерама;

2) обезбјеђују просторију у објекту или мјесто на имању гдје ће особље приликом изласка са имања моћи да се пресвуче и остави своју употребљену одјећу за једнократну употребу, капе и навлаке, обезбјеђују мјесто гдје ће особље моћи да опере и дезинфикује изложене дијелове тијела, упозоравају на обавезу лица која напуштају имања да одмах по доласку кући оперу своју одјећу коју су носила на имању и упозоравају их да у наредна 72 сата не смију бити у контакту са пријемчивим животињама;

3) обезбјеђују прање и дезинфекцију возила споља и унутра, возила могу напустити имање само ако је то апсолутно неопходно, приликом прања и дезинфекције возила мора се водити рачуна да не дође до загађења воде у природним водотоковима и резервоарима за воду;

4) специјалиста епизоотиолог из референтне лабораторије за АКС који долази на имање по позиву ветеринарског инспектора мора бити снабђен заштитном опремом и опремом за узорковање, специјалиста епизоотиолог мора доћи у праћени возача, при чему возач са возилом остаје испред имања, возач и епизоотиолог одговорни су за што хитније достављање узорака у лабораторију, специјалиста епизоотиолог мора се

пресвући у просторији за пресвлачење или у дијелу имања који је одређен за ту намјену и обући заштитно одјело, обућу, навлаке за обућу и рукавице на начин како је описано;

5) ветеринарски инспектор који долази на имање мора бити снабђен заштитном опремом и опремом за узорковање, ветеринарски инспектор мора се пресвући у просторији за пресвлачење или у дијелу имања које је одређено за ту намјену и обући заштитно одијело, обућу, навлаке за обућу и рукавице на начин како је описано.

Одлазак са имања

Након обављеног епизоотиолошког извиђања и узорковања патолошког материјала, ветеринарски инспектор и специјалиста епизоотиолог из референтне лабораторије за АКС одлазе у просторију за пресвлачење или у претходно одређени простор на имању за ту намјену. У овом простору дезинфикују своју заштитну опрему, заштитне наочаре и чизме и прикупљају сву опрему која се може стерилисати у аутоклаву тако што је одлажу у кесу која је отпорна на аутоклавирање. Кеса се херметички затвара и ставља у идентичну кесу, која се херметички затвара и дезинфикује се њена спољашност.

Сва заштитна опрема за једнократну употребу и материјали за једнократну употребу, као што су заштитна одијела, маске, капе, навлаке за ципеле, наочаре за једнократну употребу, рукавице, папирни убруси и слично одлаже се у пластичну кесу, која је остављена у просторији за пресвлачење на почетку посјете. Ова опрема се уништава директно на имању или се аутоклавира. Ако се уништава у аутоклаву, опрема мора бити упакована као инертни материјал и безбједно допремљена до аутоклава.

Редослијед свлачења заштитне одјеће и опреме и лична деконтаминација:

- 1) дезинфиковати руке;
- 2) скинути заштитне навлаке са ногу и одложити их у пластичну кесу отпорну на аутоклавирање;
- 3) скинути први пар заштитних рукавица и одложити их у пластичну кесу отпорну на аутоклавирање;
- 4) скинути заштитни комбинезон - одијело и одложити у пластичну кесу отпорну на аутоклавирање;
- 5) опрати и дезинфиковати руке;
- 6) скинути заштитне наочаре (ако су коришћене);
- 7) дезинфиковати заштитне наочаре (ако су коришћене);
- 8) скинути маску са лица и одложити је у пластичну кесу отпорну на аутоклавирање;
- 9) херметички затворити пластичну кесу са употребљеном заштитном опремом за једнократну употребу и убацити у још једну идентичну кесу;
- 10) скинути чизме, опрати их и дезинфиковати, чизме се одлажу у посебну пластичну кесу и кесу затворити (љепљива трака или слично), дезинфиковати спољну површину кесе ручном прскалицом;
- 11) дезинфиковати и опрати заштитну обућу, наочаре и другу опрему, која може да се користи више пута и убацити у пластичну кесу, кесу затворити и дезинфиковати спољну површину кесе ручном прскалицом;
- 12) дезинфиковати ручни фрижидер у коме су спаковани узорци;
- 13) скинути други пар рукавица и одложити их у кесу отпорну на аутоклавирање, у којој је већ одложена претходно упакована контаминирана заштитна опрема за једнократну употребу, херметички затворити кесу и дезинфиковати спољну површину кесе ручном прскалицом;
- 14) опрати и дезинфиковати руке;
- 15) напустити просторије и имање.

Опрема ветеринара и ветеринарског инспектора и епизоотиолога из референтне лабораторије за афричку кугу свиња

Комплет опреме број 1 – Опрема ветеринарског инспектора:

- 1) папир (нотес) и оловка;
- 2) обрасци епизоотиолошког упитника;

3) записници;

4) опрема неопходна код клиничког прегледа и процедуре узорковања:

- заштитна одијела,
- два пара заштитних навлака за ципеле,
- два пара гумених рукавица,
- латекс рукавица,
- папирне марамце,
- пет пластичних контејнера отпорних на цурење,
- пет пластичних кеса отпорних на цурење,
- батеријска лампа,
- активни дезинфекциони раствор,
- бризгалица са иглама,
- вакутајнери,
- 100 танких, малих пластичних кеса,
- два пара хируршких маказа,
- два пара пинцета,
- лепљива трака,
- два водоотпорна фломастера,
- један ручни фрижидер,
- улошци за ручне фрижидере.

Најмање два комплекта ове опреме морају бити припремљена и увијек на располагању у свакој канцеларији ветеринарске инспекције.

Комплет број 2 - Опрема ветеринара и специјалисте из референтне лабораторије за афричку кугу свиња:

- 1) један ручни фрижидер,
- 2) улошци за ручни фрижидер,
- 2) два пара пинцета,
- 3) два пара хируршких маказа,
- 4) најмање три ножа,
- 5) љепљива трака,
- 6) наљепнице и оловке,
- 7) бризгалица са иглама,
- 8) вакутајнери,
- 9) стерилни комплекти за узимање брисева,
- 10) епрувете,
- 11) пластични контејнери отпорни на цурење,
- 12) одијела за једнократну употребу,
- 13) навлаке за ципеле и капе за једнократну употребу,
- 14) капе за једнократну употребу,
- 15) латекс рукавице,
- 16) црне пластичне кесе за ђубре,
- 17) раствор за дезинфекцију и распршивач,
- 18) контејнер од стиропора.

Мјере које ветеринар и ветеринарски инспектор предузимају по обављању епизоотиолошког извиђања и напуштања имања:

1) ограничавање кретања свиња на имању тако да свиње морају бити држане у својим боксовима или издвојене на изолованом мјесту у објекту;

2) забрана промета свиња са имања и на имање и, ако је потребно, забрана стављања у промет других животиња са имања;

3) забрана изношења лешева угинулих свиња, осим у случају писменог налога ветеринарског инспектора;

4) забрана стављања у промет меса и других производа од меса свиња, сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња, сточне хране, опреме, којом се може ширити вирус АКС, осим у случају писменог одобрења ветеринарског инспектора;

5) забрана кретања људи са имања и на имање без писменог одобрења ветеринарског инспектора;

6) ограничавање броја људи на имању на минималну могућу мјеру, задржавање само особља неопходног за обављање основних послова, посебно обратити пажњу на имања која су због лоших техничких и материјалних услова физички необезбјеђена, односно неограђена - на оваквим имањима контрола промета је отежана, у случају потребе, додатно обезбједити затварање и ограђивање објекта;

7) узимање писане изјаве од особља са имања којом ће се особље обавезати да у наредна 72 сата неће посјећивати било који објекат у коме се држе пријемчиве животиње, ветеринарски инспектор и било који други ветеринар који се затекао у објекту у коме постоји сумња на појаву АКС обавезаће се на поштовање овог правила и захтјева;

8) забрана кретања возила са имања и на имање без писменог одобрења ветеринарског инспектора;

9) постављање дезинфекционих баријера, које обухватају дезинфекцију руку и обуће на улазу и излазу из објекта у којима се држе свиње и на улазу и излазу са имања;

10) постављање писаних упутстава и процедура на имању, свака особа која улази или излази са имања мора да попуни евиденциони лист посјетилаца објекту или дворишту (име презиме, потпис, датум), да носи одговарајућу заштитну обућу и опрему и да се придржава упутстава ветеринарског инспектора да би се спријечила могућност изношења вируса АКС са имања, сва транспортна средства морају да буду дезинфикована прије изласка са имања.

Додатне мјере у случају неповољне епизоотиолошке ситуације

На имањима на којима је постављена сумња на АКС, посебно у подручјима са великом густином свиња, ветеринарски инспектор може да нареди:

1) усмрћивање (еутаназију) и нешкодљиво уклањање свих свиња на сумњивом имању;

2) узимање довољног броја узорака од уништених свиња да би се утврдио начин уношења вируса АКС на имање и одредило колико је дуго вирус био присутан на имању прије него што је постављена сумња;

3) нешкодљиво уклањање лешева угинулих и уништених свиња;

4) проналажење и нешкодљиво уклањање производа, сировина и отпадака поријеклом од свиња које су заклане у периоду између вјероватног уноса вируса АКС на имање и почетка спровођења наређених мјера;

5) проналажење и нешкодљиво уклањање сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња који су били узети у периоду између вјероватног уноса вируса АКС на имање и почетка спровођења наређених мјера тако да се спријечи ширење вируса АКС;

6) обраду свих материја и отпадака који су могли бити контаминирани (нпр. хране за животиње) на начин да се уништи вирус АКС;

7) уништавање свих материјала намијењених за једнократну употребу који су могли бити контаминирани, а посебно оних који се користе при клању;

8) чишћење и дезинфекцију објеката у којим су свиње држане, возила којима је вршен превоз, опреме, стеље и стајњака у складу са Правилником, а након што су свиње нешкодљиво уклоњене;

9) привремено успостављање контролне зоне око имања.

Ако то услови дозвољавају, ветеринарски инспектор може да ограничи примјену ових мјера само на свиње које су сумњиве да су заражене вирусом АКС и само на дио имања гдје се оне држе, под условом да су те свиње смјештене, држане и храњене потпуно одвојено од других свиња на имању. Након уништавања свиња, извршиће се узимање одређеног броја узорака од животиња, али и из амбијента гдје су боравиле инфициране јединке, који је потребан да се потврди или искључи присутност вируса АКС.

Наређене мјере спроводе се све док се сумња на АКС не искључи.

Начин узимања узорака од превентивно усмрћених свиња на имању на ком је постављена сумња на АКС

Ради потврђивања или искључивања АКС и прикупљања нових епизоотиолошких података, када су свиње на сумњивом имању усмрћене, од усмрћених свиња за серолошка испитивања узимају се узорци крви, а за вирусолошка и молекуларна испитивања узорци крви, слезина, лимфни чворови, бубрези и тонзиле.

Узорци се првенствено узимају од:

1) свиња које показују клиничке знаке болести или постморталне макропатолошке промјене које указују на АКС и од свиња које су биле у директном или индиректном контакту са тим свињама;

2) свиња које су могле бити у ризичном контакту са зараженим или свињама сумњивим на инфекцију вирусом АКС;

3) из сваке производне јединице, односно производне фазе на фарми узорци од свиња узимају се на основу критеријума за узорковање који треба да обухватају анамнестичке податке, постојеће клиничке симптоме и утврђене макроскопске патолошке промјене код животиња у запату, на основу наведеног врши се одабир јединки за узорковање (нпр. јединка која је боравила у истом обору гдје је претходно угинула јединка са израженом клиничком сликом или јединка која показује клиничке знаке субакутног до хроничног тока АКС), препоручени број узорака за дијагностичко испитивање треба да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање 2% преваленције у тој производне јединице, а ако се ради о приплодним нерастовима у центрима за репродукцију и вјештачко осјемењавање, узорке крви треба узети од свих приплодних нерастова.

Поступак искључивања сумње или потврђивања АКС на сумњивом имању

С циљем искључивања сумње или потврђивања АКС, на сумњивом имању морају да се:

1) провјере подаци о продуктивности и здравственом стању свиња, укључујући и податке о обиљежавању и регистрацији свиња;

2) прегледају све производне јединице, односно производне фазе на фарми (објекти) на имању (фарми).

Клинички преглед

Ветеринар обавља клинички преглед свиња, који укључује мјерење тјелесне температуре и обавезан је за свиње које су:

1) болесне или слабије узимају храну (анорексичне);

2) недавно лијечене под дијагнозом респираторне и/или ентералне инфекције од неке друге болести;

3) недавно доведене из подручја у којим је потврђена појава АКС или са подручја у којим је постављена сумња на АКС;

4) држане у производним јединицама које су недавно посјетила лица која су била у контакту са свињама зараженим или сумњивим на АКС или лица за која је утврђено да су имала могуће контакте са потенцијалним извором вируса узročника АКС;

5) серолошки испитане на АКС, а на основу резултата серолошких испитивања није могуће искључити АКС;

6) свиње које су биле у контакту са зараженим свињама.

Додатни клинички преглед и узорковање

Ако клиничким прегледом на имању нису откривене животиње које испуњавају наведене критеријуме, ветеринар обавља додатни клинички преглед на свим свињама из производне јединице имања за које је утврђено или се сумња да су инфициране вирусом АКС и узима узорке крви свиња за лабораторијско испитивање.

Ако постоји сумња на АКС, све јединке се прегледају. Ако се установе знаци апатије, летаргије, анорексије, конјунктивитиса, дијареје и кашља, обавезно се врши мјерење тјелесне температуре код свих животиња. Ако је једна

јединка фебрилна у обору/групи или показује знаке болести, врши се мјерење тјелесне температуре код свих присутних животиња.

1) Минимални број свиња које се прегледају мора да омогући откривање бар једне свиње са повишеном тјелесном температуром за претпостављену преваленцију од 10% и са сигурношћу од 95% у производној јединици одређеног имања. Ако се ради о приплодним крмачама, минимални број прегледаних крмача мора да омогући откривање са сигурношћу од 95%, бар једне крмаче са повишеном тјелесном температуром, по претпоставци да је повишена тјелесна температура присутна у 5% јединки (преваленција). Ако се ради о приплодним нерастовима у центрима за репродукцију и вјештачко осјемењавање, треба прегледати све приплодне нерастова.

2) Препоручени број узорака за дијагностичко испитивање треба да омогући откривање 2% преваленце са сигурношћу од 95% у истој производној јединици. А ако се ради о приплодним нерастовима у центрима за репродукцију и вјештачко осјемењавање, узорке треба узети од свих приплодних нерастова.

Ако се додатним клиничким прегледима на сумњивом имању открију клинички знаци или промјене на органима које могу указивати на АКС, али ветеринарски инспектор сматра да ти налази нису довољни за потврђивање појаве АКС и да треба урадити лабораторијске тестове, узимају се узорци крви за лабораторијско тестирање од сумњивих и свиња у свакој од производних јединица у којима се држе сумњиве свиње.

Постмортални преглед и узорковање

У случајевима када се на сумњивом имању открију угинуле свиње или јединке непосредно пред угинуће, извршиће се постмортални прегледи на најмање пет таквих свиња, и то нарочито код оних које су прије угинућа показивале или показују клиничке знаке АКС, имају повишену температуру или су недавно угинуле. Ако се приликом тих прегледа не утврде промјене које указују на АКС, а узимајући у обзир епизоотиолошку ситуацију, извршиће се клинички преглед свиња у производној јединици у којој су држане угинуле свиње или свиње у терминалној фази болести и извршити узорковање крви.

Могу се обавити и постмортални прегледи свих сумњивих свиња које су биле у контакту са зараженим свињама. Без обзира на присуство или изостанак промјена које би указивале на АКС, ради обављања вирусолошких испитивања, од свиња подвргнутих постморталном прегледу потребно је узети узорке органа или ткива.

Приликом обављања постморталног прегледа ветеринарски инспектор наређује предузимање потребних превентивних и хигијенских мјера ради спречавања ширења болести.

2.3. Мјере које се предузимају у случају потврде афричке куге свиња на имању

Резултати лабораторијских испитивања који указују на потврду АКС:

1) изолација вируса,

2) потврда инфекције вирусом АКС примјеном молекуларних метода дијагностике (RT-PCR);

3) налаз специфичних антитела против АКС.

Мјере које се предузимају у складу са законом и Правилником и начин њиховог спровођења

Сматра се да је на имању дошло до појаве АКС ако је на имању код једне или више свиња званично потврђена инфекција вирусом АКС.

Под примарним жариштем, односно примарним појављивањем АКС на имању сматра се појава АКС на имању гдје не постоји епизоотиолошка повезаност са другим жариштима у региону или другим регионима Републике Српске.

Одмах након што је званично потврђена АКС, успоставља се ЛКЦ у општини с потребном подршком у РКЦ. Истовремено се предузимају мјере контроле на самом

имању, а такође и налажу мјере које се односе на заражено и угрожено подручје.

Обавјештење о формирању ЛКЦ просљеђује се медијима и постављају се писана обавјештења на јавним мјестима. Становништво се путем медија и у виду летака обавјештава о ризицима које носи појава АКС и достављају се све неопходне информације становништву да би се обезбиједила што боља сарадња, спријечили паника и илегални промет свиња.

На улазу у заражено имање организује се постављање упозорења да се ради о зараженом имању.

У ЛКЦ чланови кризног центра преузимају своје дужности у складу са задужењима из Плана управљања кризном ситуацијом. На основу епизоотиолошког извиђања, доступних информација у вези са распоредом других имања на којима се држе свиње и друге животиње, клаоница, пијаца, кафилерија, фабрика за производњу хране за животиње, израђује се карта за заражено и угрожено подручје.

У карту се уносе и подаци као што су број животиња на имањима, категорије свиња, врсте објеката, тип имања и други епизоотиолошки битни подаци. Уз сагласност РКЦ и у складу са рјешењем, одређује се заражено и угрожено подручје. Министарство званично одређује границе зараженог и угроженог подручја на основу приједлога локалног и РКЦ и мишљења експертске групе.

Приликом одређивања граница зараженог и угроженог подручја уважавају се епизоотиолошки параметри, бројност и густина свиња, распоред природних граница и баријера, конфигурација терена, распоред и тип имања, њихова физичка повезаност, метеоролошки услови, распоређеност клаоница, пијаца, фабрика за производњу хране за животиње, кафилерија ако их има, распоређеност других објеката гдје се држе животиње, распоред саобраћајница и близина регионалних путева, односно ауто-путева, близина ловишта и могући контакти са дивљим свињама и други фактори.

У зараженом подручју, на основу епизоотиолошког извиђања и прикупљања свих значајних података, идентификују се контактна имања која могу бити или су у директном или индиректном контакту са зараженим имањем.

Мјере које се спроводе на зараженом имању

Ако је АКС службено потврђена на имању, ветеринарски инспектор, осим епизоотиолошког извиђања и мјера из члана 4. став 1. Правилника, на зараженом имању наређује да се:

1) изврши усмрђивање свих свиња на зараженом имању, без одлагања, под надзором ветеринарског инспектора, на начин који обезбјеђује да се током уништавања и превоза лешева и материјала спријечи ширење вируса АКС;

2) узме довољан број узорка од свиња како би се утврдио начин уношења вируса АКС на имање и одредило колико је дуго вирус био присутан на имању прије него што је ова болест пријављена;

3) нешкодљиво уклоне лешеви угинулих и усмрђених свиња, под надзором ветеринарског инспектора;

4) пронађу и нешкодљиво уклоне, под надзором ветеринарског инспектора, производи, сировине и нуспроизводи поријеклом од свиња које су заклане у периоду између вјероватног уноса вируса АКС на имање и почетка спровођења наређених мјера;

5) пронађу и нешкодљиво уклоне, под надзором ветеринарског инспектора, сјеме, јајне ћелије и ембриони свиња који су узети у периоду између вјероватног уноса вируса АКС на имање и почетка спровођења наређених мјера;

6) уклоне сав материјал и отпаци (нпр. хране за животиње), односно униште сви материјали за једнократну употребу за које постоји вјероватноћа да су контаминирани, а посебно они који су коришћени за усмрђивање, на начин да се уништи вирус АКС;

7) изврши чишћење и дезинфекција, а ако је потребно и дезинсекција објеката у којима су свиње држане, возила у

којима је вршен превоз, опреме, стеле и стајњака, а након нешкодљивог уклањања лешева свиња.

У случају првог избијања АКС, врши се генетска типизација изолованог вируса АКС.

Мјере које се предузимају у случају појављивања АКС у зоолошком врту или ловишту

Ако је избијање АКС потврђено у лабораторији, зоолошком врту, националном парку, ловишту или ограђеном одгајалишту гдје се свиње држе у научноистраживачке сврхе или у сврху узгоја и очувања ријетких раса, Министарство може да дозволи одступања од појединих наведених мјера, под условом да су мјере које се предузимају довољне да зауставе даље ширење вируса. О предузимању ових мјера обавештава се Европска комисија.

Мјере које се спроводе у случају потврде афричке куге свиња на имању које има различите производне јединице

Ако је АКС потврђена на имању које се састоји од двије или више одвојених производних јединица, како би се завршио тов свиња, може да се одобри одступање од мјера прописаних у члану члан 5. став 1. тачка 2. Правилника на производним јединицама са здравим свињама, под условом да је утврђено да су структура, величина и удаљеност између производних јединица и поступци који се у њима спроводе такви да те производне јединице имају сасвим одвојене објекте и опрему за смјештај, држање и храњење свиња тако да вирус не може да се шири из једне производне јединице у другу.

У оваквом случају израђује се план одступања од мјера за сузбијање АКС, узимајућу у обзир све мјере за спречавање ширења болести и заштиту здравља животиња.

Мјере које се спроводе на контактним имањима

Када ветеринарски инспектор оправдано сумња или утврди на основу епизоотиолошког извиђања да постоји сумња на појаву АКС на контактним имањима и увијек када то епизоотиолошка ситуација захтијева, наредиће спровођење мјера усмрђивања, односно спровођење свих мјера које се спроводе на имањима на којим је доказано присуство АКС и узимање довољног броја узорака од усмрђених свиња да би се потврдило или искључило присуство вируса АКС на контактном имању.

Процјена да ли ће се наредити спровођење мјере усмрђивања свиња на контактном имању врши се на основу сљедећих критеријума.

Најважнији критеријуми и фактори ризика које треба узети у обзир код доношења одлуке о усмрђивању свиња на контактним имањима

Критеријум	Одлука	
	За усмрђивање на хуман начин	Против усмрђивања
Клинички знаци који указују на појаву АКС* на контактном имању	ДА	НЕ
Свиње су премјештане из зараженог на контактна имања у периоду након вјероватног уношења вируса на заражено имање	ДА	НЕ
Контактна имања налазе се на подручју са великом густином популације свиња	ДА	НЕ
Могућност ширења вируса из мјеста избијања АКС прије увођења мјера за спречавање ширења, сузбијање и искорјенљивање	велика/непозната	ограничена
Контактна имања смјештана су у кругу од 500 м од мјеста избијања АКС (а ако се ради о подручју са врло великом густином свиња, мора се узети у обзир већа удаљеност)	ДА	НЕ

Контактна имања налазе се у близини више имања на којима је избила АКС	ДА	НЕ
Број свиња на имању на коме је избила АКС и/или на контактним имањима	ВЕЛИКИ (у смислу могућности преношења)	МАЛИ (у смислу могућности преношења)

У случајевима када се донесе одлука да се свиње на контактном имању не уништавају, морају се спровести утврђене мјере за имања на којим постоји сумња на појављивање АКС. Наређене мјере спроводе се док се сумња на АКС не искључи или се потврди присуство АКС.

Епизоотиолошко извиђање

Епизоотиолошко извиђање врши се када постоји сумња на појаву АКС на основу епизоотиолошког упитника (анкете,) који је саставни део овог плана и дат је у Прилогу V/3.

Епизоотиолошко извиђање обавезно обухвата следеће податке:

1) тачно бројно стање на имању / на фарми по категоријама свиња: приплодне јединке (назимице, крмаче, нерастови), подмладак (прасад на сиси, залучена прасад - одгој) и тов. Евиденција других животињских врста (категирија, раса) на истој фарми;

2) временски период током кога је вирус АКС могао бити присутан на имању прије него што је ова болест пријављена или прије него што је постављена сумња на болест;

3) могући извор АКС на имању и утврђивање свих осталих имања гдје су се свиње могле заразити из истог извора;

4) кретање људи, возила, свиња, лешева, сјемена, производа од свиња или било ког другог материјала којим се вирус може пренијети са имања или на имање;

5) колико дуго је болест већ присутна на имању;

6) ко је пријавио заразу;

7) постојање ветеринарске службе на фарми ако се ради о интензивној производњи;

8) које су и када наложене мјере а односе се на: забрану кретања људи, уклањање животиња, транспортних возила, меса, лешева, инструмената или материјала који могу да пренесу узрочника болести са или у дотично имање;

9) идентификација имања у директном и индиректном контакту;

10) трасирање (праћење кретања) заразе, односно инфекције унапријед и уназад, односно праћење кретања пријемчивих животиња, људи, возила, хране за животиње или било ког другог материјала којим би узрочник могао да се пренесе;

11) присуство сличних симптома болести у ранијем периоду;

12) подаци о лијечењу животиња: када, због чега и ко је лијечио животиње;

13) подаци о вакцинацијама животиња које су обавезне у складу законом;

14) подаци о надлежној ветеринарској организацији која спроводи имунопрофилактику на фарми;

15) близина других имања са животињама;

16) близина других важнијих објеката: клаонице, пијаци, догони стопе, кафилерије, мјешаонице хране за животиње;

17) начин исхране животиња;

18) употреба помија у исхрани животиња;

19) ловна подручја, резервати животиња, ограђена ловишта са дивљим свињама;

20) менаџмент фарме;

21) врста и намјена постојећих објеката;

22) навике радника: да ли гаје свиње у својим домаћинствима, баве се ловом, хигијенска пракса - пресвлачење на фарми и други битни биосигурносни фактори;

23) оцјена нивоа биосигурносних мјера на фарми: процедура, изглед, структура и солидност;

24) држање животиња на отвореном;

25) могућност контакта са дивљим свињама;

26) служба обезбјеђења на фармама;

27) климатски утицаји;

28) демографски фактори и навике локалног становништва: клање у домаћинству, прављење традиционалних производа у домаћим условима и друго.

Ако се приликом епизоотиолошког извиђања утврди да би АКС могао да се прошири са имања или на имања која се налазе на подручју других држава, о томе се обавештавају те државе и сусједне државе.

2.4. Мјере које се спроводе у случају сумње на појаву и потврде афричке куге свиња код дивљих свиња

Код сумње на појаву АКС код дивљих свиња установљава се подручје под надзором. Све одстријељене и нађене угинуле дивље свиње морају бити прегледане на АКС ако је то могуће. Препоручени број одстријељених дивљих свиња од којих је потребно узети узорак унутар утврђеног зараженог (рестриктивног) подручја мора са сигурношћу 95% омогућити откривање 5% преваленције доказивањем присуства вируса или вирусних структура (антиген, геном) и доказивањем имунолошког одговора (специфична анти-тијела).

Ветеринарски инспектор, без одлагања, врши епизоотиолошко извиђање и наређује друге мјере у подручју под надзором да би се потврдила или искључила сумња на појаву АКС.

Мјере које се спроводе на зараженом подручју:

1) попис свих категорија свиња на имањима, односно израда првог пописа свиња на основу процјене ако се свиње држе на отвореном, редовно ажурирање података о попису од стране власника и надлежног ветеринарског инспектора;

2) држање свих свиња на имању у објектима или другом мјесту на коме могу да буду изоловане од дивљих свиња и да не смију да имају приступ било каквом материјалу који је могао да буде у контакту са дивљим свињама;

3) забрањен улаз и излаз свиња на имању и са имања без одобрења ветеринарског инспектора, узимајући у обзир епизоотиолошку ситуацију;

4) постављање дезинфекционих баријера употребом одговарајућих средстава за дезинфекцију на улазима и излазима из објеката и имања, а по потреби вршење дезинсекције;

5) примјена одговарајућих хигијенских и биосигурносних мјера од стране особа које долазе у контакт са дивљим свињама да би се смањило ризик од ширења вируса АКС;

6) вршење испитивања - свих угинулих или свиња које показују клиничке знаке АКС на имању;

7) забрањено уношење на имање органа или ткива дивље свиње, било да је одстријељена или пронађена мртва, и прибора или опреме који би могли да буду контаминирани вирусом АКС;

8) забрањен промет сјемена, јајних ћелија или ембриона свиња са имањем из зараженог подручја;

9) преглед одстријељене или угинуле дивље свиње на зараженом подручју у присуству ветеринарског инспектора и епизоотиолога и испитивање на АКС, лешеви дивљих свиња за које се дијагностичким испитивањем утврди да су позитивне нешкодљиво се уклањају под надзором ветеринарског инспектора, и у случају добијања негативног резултата на АКС забрањује се стављање у промет меса таквих свиња, дијелови који нису за исхрану људи обрађују се под надзором ветеринарског инспектора;

10) генетска типизација вируса АКС.

Када се АКС појави код дивљих свиња на граничном подручју у Републици Српској, при одређивању мјера које су неопходне за спречавање ширења, за сузбијање и искорјењивање АКС Министарство сарађује са надлежном службом сусједне државе.

У подручјима гдје је откривено присуство АКС код дивљих свиња власници домаћих свиња и ловачка удружења, путем медија и писаних обавјештења, биће упозорени на појављивање АКС код дивљих свиња и упознати са мјерама које је потребно предузети ради превенције преношења болести са дивљих на домаће свиње.

План сузбијања афричке куге свиња код дивљих свиња

Након утврђивања АКС код дивљих свиња, Министарство израђује план мјера за искорјењивање АКС код дивљих свиња и на имањима на инфицираном подручју, који садржи податке о:

1) резултатима епизоотиолошког извиђања и спроведеним дијагностичким испитивањима;

2) површини (границама) зараженог подручја унутар територије Републике, код одређивања зараженог (рестриktivног) подручја узимају се у обзир резултати спроведеног епизоотиолошког извиђања и географска распрострањеност болести, популација дивљих свиња на том подручју, постојање већих природних или вјештачких баријера и кретања дивљих свиња, заражено подручје не може бити мање од 8 км у полупречнику;

3) организовању и ангажовању биолога, ловаца, ловачких и ветеринарских организација;

4) медијској кампањи и информисању заинтересованих организација и служби;

5) раширености АКС у популацији дивљих свиња и о лабораторијским и другим испитивањима одстријелих или пронађених мртвих дивљих свиња и о резултатима епизоотиолошког извиђања;

6) условима које морају да испуњавају ловци да би се избјегло ширење заразе;

7) поступцима који се користе за нешкодљиво уклањање лешева дивљих свиња;

8) епизоотиолошком извиђању које се обавља на свакој дивљој свињи било да је одстријелена или пронађена мртва и које укључује попуњавање епизоотиолошког упитника са подацима о:

- географском подручју на коме је свиња одстријелена или пронађена мртва,

- датуму када је свиња одстрелена или пронађена мртва,

- особи која је свињу одстријелила или је пронашла мртву,

- старости и полу свиње,

- симптомима прије одстрела, ако је дивља свиња била одстријелена,

- стању леша,

- лабораторијским налазима;

9) програмима надзора и мјерама које се примјењују на имању унутар одређеног зараженог подручја и, ако је потребно, у његовој околини, укључујући превоз и премјештање животиња у заражено подручје и изван њега, с тим да ове мјере морају да укључују забрану стављања свиња, њиховог сјемења, ембриона и јајних ћелија у промет изван зараженог подручја;

10) критеријумима на основу којих се укида спровођење мјера за искорјењивање АКС у зараженом подручју и мјера које се примјењују на имањима у том подручју;

11) начину на који ће РКЦ редовно пратити резултате спровођења Плана управљања кризном ситуацијом;

12) мониторингу на АКС, који ће почети да се спроводи по истеку периода од 12 мјесеци од последњег потврђеног случаја АКС код дивљих свиња на зараженом подручју и трајати најмање 12 мјесеци.

Дијагностичко испитивање дивљих свиња у подручјима гдје је потврђено присуство АКС код дивљих свиња

На подручјима на којима је доказано присуство АКС код дивљих свиња спроводиће се дијагностичко испитивање

с циљем праћења распрострањеност болести и планирања могућих акција. Код планирања мониторинга дивљих свиња у зараженим подручјима гдје је потврђено присуство АКС код дивљих свиња потребно је одредити величину циљне популације и величину подручја које ће бити обухваћено програмом надзора. Величина узорка одређује се према израчунатом броју дивљих свиња које живе на одређеном подручју.

Ако подаци о густини и величини популације нису доступни, треба утврдити географско подручје под надзором на коме ће се узимати узорци, водећи притом рачуна о сталној присутности дивљих свиња и постојању природних и вјештачких препрека које су у стању да спрјече велика и стална кретања животиња. Ако таквих околности нема или се ради о великим подручјима, препоручује се да се за узимање узорака одреде подручја не већа од 200 км², на којим обично живи између 400 и 1.000 дивљих свиња. Пожељно је да подручја на којим се спроводи надзор буду распоређена у што већи број епизоотиолошких јединица и подијелена до површине хектара. За свако ловиште унутар епизоотиолошког подручја потребно је да постоји посебан план надзора. Све одстријелене и по могућности и све нађене угинуле дивље свиње треба да буду прегледане на АКС. Препоручени број одстријелих дивљих свиња од којих је потребно узети узорак унутар утврђеног подручја треба да са сигурношћу од 95%, омогући откривање 5% преваленције доказивањем присуства вируса или вирусних структура (антиген, геном) и доказивањем специфичних антигенија.

Препоручује се и пожељно је такође да у областима у којима је лов учесталији и лови се редовно или се у њима као мјера надзора над болестима обавља селективни излов 50% животиња чији се узорци узимају буде из старосне групе од три мјесеца до године, 35% од једне до двије године, а 15% старије од двије године.

Старост животиња од којих су узети узорци одређује се према стандардној зубној формули. Такође се узимају и узорци одстријелих и угуинулих свиња и за вирусолошка испитивања. Када се оцијени да је потребно узети узорке органа дивљих свиња директно за вирусолошка испитивања, узимају се преваходно органи младих свиња у старости од три мјесеца до годину дана.

У упутству за лабораторијска испитивања наводе се подаци:

1) подручје гдје је свиња пронађена мртва или одстријелена;

2) датум када је пронађена или одстрелена;

3) ко је свињу пронашао или одстријелио;

4) старост животиње;

5) пол животиње.

2.5. Успостављање зараженог и угроженог подручја

Одмах након што је званично потврђена појава АКС, на основу епизоотиолошких извиђања РКЦ, успоставља се заражено и угрожено подручје. Истовремено се предузимају мјере контроле на самом имању, а такође и налажу мјере које се односе на шире подручје.

Границе зараженог подручја одређују се у кругу полупречника од најмање 3 км око мјеста избијања болести. Заражено подручје налази се у оквиру угроженог подручја у кругу полупречника најмање 10 км око мјеста избијања болести.

Код дефинисања и одређивања граница зараженог и угроженог подручја узимају се у обзир:

1) резултати епизоотиолошког извиђања,

2) географске карактеристике, нарочито природне или вјештачке границе,

3) конфигурација терена,

4) положај, међусобна удаљеност имања и њихове физичке везе,

5) метеоролошки услови,

6) распоред клаоница, пијаца, фабрика за производњу хране за животиње, кафилерија ако их има,

7) распоред других објеката гдје се држе животиње,

8) распоред саобраћајница и близина регионалних, односно ауто-путева,

9) ограда ловишта са дивљим свињама и други фактори,

10) подаци о промету и трговини свињама и подаци о постојећим клаоницама,

11) средства и особље којим се располаже за контролу промета свиња унутар подручја, нарочито ако угинуле или уништене свиње морају бити уклоњене са имања са кога потичу.

Ако заражено и угрожено подручје укључује дио територије других држава, границе зараженог и угроженог подручја одређују се у сарадњи са надлежним органима тих држава, односно планиране мјере усклађују се и изводе уз координацију са службом сусједне државе.

Како би се обезбједила добра информисаност унутар и ван зараженог и угроженог подручја постављају се видљиви знаци и упозоравајући натписи и користе средстава јавног информисања. На улазу у заражено имање организује се постављање упозорења о зараженом имању.

У Републичком и локалном кризном центру чланови кризног центра преузимају своје дужности у складу са задужењима из овог плана.

На основу епизоотиолошког извиђања, доступних информација у вези са распоредом других имања на којима се држе свиње и друге животиње, клаоница, пијаца, кафилерија, фабрика за производњу хране за животиње и других релевантних објеката, израђује се карта зараженог и угроженог подручја. У карту се уносе и подаци као што су број животиња на имању, категорије свиња, врсте објеката, тип имања и други епизоотиолошки битни параметри. Ове карте служе најприје да се особама које доносе одлуке предоче могући развоји догађаја и сценарији и да се добије комплетан преглед ситуације на терену.

У зараженом подручју, на основу епизоотиолошког извиђања и прикупљања свих значајних података, идентификују се контактна имања и она која су у индиректном контакту. Приликом одређивања граница зараженог и угроженог подручја узимају се у обзир сви епизоотиолошки параметри.

Мјере које се спроводе на зараженом подручју

1. На зараженом подручју наредиће се спровођење следећих мјера:

1) попис свих имања на којима се држе и узгајају свиње у што краћем року, обиљежавање и регистрација свих необиљежених свиња, након чега, у року од седам дана, ветеринарски инспектор мора да изврши надзор свих имања у зараженом подручју да би клинички прегледао свиње и провјерио регистар свиња на имању, спроведено обиљежавање свиња;

2) забрана премјештања и промета свиња, осим у посебним случајевима, изузетно, ветеринарски инспектор може да одобри провоз свиња путем - саобраћајницом или железницом кроз заражено подручје, под условом да се провоз обавља без заустављања и истоваривања животиња, одобрење се даје за свиње намијењене за клање које долазе изван зараженог подручја и које се шаљу на клање без одлагања у клаоницу која се налази у зараженом подручју;

3) чишћење и дезинфекција, што је прије могуће након контаминације, камиона и других превозних средстава и опреме, коришћених за превоз свиња или других животиња или материјала који је могао бити заражен (лешеви, хране за животиње, стајњак и сл.), ни једно превозно средство које је било коришћено за превоз свиња не смије да напусти заражено подручје, а да претходно није очишћено, дезинфиковано и прегледано, уз одобрење од стране ветеринарског инспектора;

4) забрана промета других животиња на имању и са имања без одобрења ветеринарског инспектора;

5) пријава, без одлагања, сваке угинуле или болесне свиње на имању ветеринарском инспектору, који наређује спровођење одговарајућих испитивања у складу са Правилником;

6) забрана премјештања свиња са имања на коме се држе док не истекне најмање 40 дана од спроведеног чишћења и прве дезинфекције заражених имања;

7) забрана промета сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња са имања унутар зараженог подручја;

8) обавезно спровођење одговарајућих биосигурносних мјера које су потребне за смањивање опасности од ширења вируса АКС од стране сваке особе која улази или излази са имања и

9) обавезно потписивање изјаве свих лица која су боварила у зараженим или на заразу сумњивим имањима или другим зараженим локацијама на обрасцу из Прилога V/1, који је саставни дио овог плана.

2. Ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са имања под условом:

1) да су све свиње клинички прегледане, уз мјерење тјелесне температуре и да је обављена контрола регистра, бројева ушних маркица свих свиња на имању;

2) да приликом прегледа и контроле нису утврђени никакви клинички знаци АКС, да су све свиње обиљежене на прописан начин;

3) да се свиње отпремају у затвореним превозним средствима која је запечатио ветеринарски инспектор;

4) да су превозна средства и опрема одмах након превоза свиња очишћена и дезинфикована;

5) да је од свиња које треба да буду заклане или усмрћене узет довољан број узорака с циљем потврђивања или искључивања присуства вируса АКС.

3. Вријеме трајања наложених мјера у зараженом подручју:

1) мјере у зараженом подручју остају на снази док се на зараженим имањима не спроведу чишћење и дезинфекција;

2) док се на имањима у зараженом подручју спроведу клинички преглед свиња и узорковање крви, с циљем потврђивања или искључивања присуства вируса, најраније 30 дана након спроведеног чишћења и прве дезинфекције на зараженим имањима у складу са чланом 10. ст. 5. и 6, а након добијања негативног резултата клиничких и лабораторијских испитивања мјере могу бити укинуте.

Мјере које се спроводе на угроженом подручју

1. На угроженом подручју спроводе се следеће мјере:

1) попис свих имања;

2) обиљежавање и регистрација свих необиљежених свиња;

3) забрањује се премјештање и превоз свиња јавним или приватним путевима, осим ако је неопходно по путевима на имањима, када такво премјештање и превоз одобри ветеринарски инспектор, а ова забрана се не примјењује ако се свиње превозе друмским или жељезничким саобраћајницама, без истовара или заустављања или ако свиње за клање долазе изван угроженог подручја на хитно клање у клаоницу која се налази у угроженом подручју;

4) чишћење и дезинфекција камиона и других превозних средстава и опреме која је коришћена при превозу свиња или других животиња или материјала који је могао бити контаминиран вирусом АКС (нпр. лешеви, храна за животиње, стајњак) што је могуће прије након контаминације, превозна средства, коришћена за превоз свиња не могу напустити угрожено подручје ако нису претходно очишћена и дезинфикована;

5) забрана улаза и излаза на имању и са имања свим животињама током првих седам дана од одређивања граница угроженог подручја, без одобрења ветеринарског инспектора;

6) пријава, без одлагања, сваке угинуле или обољеле свиње и спровођење одговарајућих мјера у складу са Правилником;

7) забрана промета сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња са имања унутар угроженог подручја;

8) контрола нивоа одговарајућих биосигурносних мјера које су потребне за смањивање опасности од ширења вируса АКС од стране особа које улазе или излазе са имања;

9) забрана стављања у промет свиња са имања у складу са чланом 11. став 1. тачка 7) и став 3. Правилника најмање 20 дан од спроведеног чишћења и завршне дезинфекције заражених имања.

2. Након истека периода од 20 дана ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са имања, и то само за директан превоз:

1) на хитно клање у клаоницу коју је одредило Министарство ако је могуће унутар зараженог или угроженог подручја, ако се свиње превозе у клаоницу, по налогу ветеринарског инспектора, а уз одговарајућу документацију, месо закраних животиња мора да се обиљежи тако да се зна да потиче од тих свиња због његове касније употребе и одредишта;

2) у објекат за нешкодљиво уклањање или одговарајуће мјесто гдје се свиње одмах усмрћују на хуман начин, а њихови трупови нешкодљиво уклањају под надзором ветеринарског инспектора;

3) у посебним случајевима у друге објекте унутар зараженог или угроженог подручја.

3. Ако се мјере из става 1. овог члана спроводе дуже од 40 дана због нових жаришта избијања болести, а као посљедица тога угрожена је добробит животиња или су се појавили други проблеми у узгоју свиња, ветеринарски инспектор може, на основу захтјева власника животиња, да одобри отпремање свиња са имања унутар угроженог подручја:

1) на хитно клање у клаоницу коју је одредило Министарство и која се налази ако је могуће унутар зараженог или угроженог подручја;

2) у објекат за нешкодљиво уклањање или одговарајуће мјесто гдје се свиње одмах уништавају, а њихови лешеве нешкодљиво уклањају под надзором ветеринарског инспектора;

3) у друге објекте унутар зараженог или угроженог подручја, у посебним случајевима.

4. Вријеме трајања наложених мјера у угроженом подручју:

1) мјере у угроженом подручју остају на снази док се на зараженим имањима не спроведу чишћење и дезинфекција;

2) док се на свим имањима у угроженом подручју не спроведе клинички преглед свиња и, по потреби, узorkовање крви, с циљем потврђивања или искључивања присуства вируса, најраније 20 дана након спроведеног чишћења и прве дезинфекције на зараженим имањима у складу са чланом 11. став 3 Правилника. Након добијања негативног резултата клиничких и лабораторијских испитивања мјере могу бити укинуте.

5. Земља или зона слободна од АКС

1) Земље историјски слободне од АКС

Земља или зона историјски слободна од АКС може се сматрати слободном од АКС без специфичног надзора патогена ако на њеном подручју никада није забележен ниједан случај АКС код свих врста свиња.

2) Земље слободне од АКС код свих врста свиња

Земља или зона изван тачке 1) може се сматрати слободном од АКС ако:

а) је надзор на АКС спроведен током протекле три године;

б) нема случаја инфекције АКС током посљедње три године; овај период може се смањити на 12 мјесеци ако се надзором докаже одсуство крпеља *Ornithodoros* или докаже да они немају улогу као вектори;

в) се пошиљке свиња увозе у складу са прописима.

Земља или зона може се сматрати слободном од АКС код домаћих и дивљих свиња које се држе у затвореном ако:

а) је надзор на АКС спроведен током протекле три године;

б) није било случајева инфекције АКС код домаћих и дивљих свиња у затвореном током протекле три године; овај период може се смањити на 12 мјесеци ако се надзором докаже одсуство крпеља *Ornithodoros* или докаже да они немају улогу као вектори;

в) се свиње и производи од свиња увозе у складу са прописима.

6. Поновно добијање слободног статуса

Ако се жариште АКС јавља у претходно слободној земљи или зони, њен статус се може вратити три мјесеца након дезинфекције посљедњег зараженог објекта под условом да:

1) је спроведен stamping-out и у случају када се сумња или зна да су крпељи укључени у епизоотиологију инфекције и да је потврђено одсуство патогена употребом контролних свиња у инфицираним објектима током два мјесеца;

2) је спроведен надзор на АКС и да је дао негативне резултате.

2.6. Поступци провјере и узимања узорака прије давања одобрења за пресељење свиња са имања смјештених у зараженом и угроженом подручју и у случају да су те свиње заклане или усмрћене

1. С циљем одобравања пресељења свиња са имања која се налазе у зараженом и угроженом подручју свиње морају бити клинички прегледане.

Клинички преглед мора да буде:

1) обављен у периоду од највише 24 сата прије пресељења свиња;

2) обављен на репрезентативном броју животиња;

3) ако се ради о свињама које треба преселити на друго имање, прегледом треба обухватити и свиње у свим производним јединицама у којима се држе свиње које се премјештају, ако се ради о свињама старијим од три или четири мјесеца, тај преглед укључује и мјерење тјелесне температуре, минималан број свиња које треба прегледати мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање АКС у тим производним јединицама, за претпостављену преваленцију од 10% популације свиња, ако се ради о приплодним крмачама, минимални број свиња које треба прегледати мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање 5% преваленције у производним јединицама, као што је наведено, у свим подјединицама потребно је извршити клинички преглед свиња, минимални број свиња у производним јединицама које треба прегледати мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање повишене тјелесне температуре или других симптома који указују на сумњу на АКС, ако се она у производним јединицама појављује за претпостављену преваленцију од 20%, ако се ради о приплодним крмачама и нерастовима, минимални број свиња које треба прегледати у подјединицама мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање повишене тјелесне температуре или других симптома ако се они у производним јединицама појављују за претпостављену преваленцију од 5%;

4) од свиња прије него што се усмрте или закољу за потребе спровођења дијагностичких испитивања потребно је узети узорке крви, препоручени број узорака које треба узети мора да омогући, са сигурношћу од 95%, откривање 2% преваленције или преваленције вируса у свакој производној јединици, врсте узорака и тест који се употребљава морају да буду у складу са упутствима Министарства, односно мора да се води рачуна о доступности дијагностичких тестова, њиховој осјетљивости и о постојећој епизоотолошкој ситуацији;

5) ако су клинички знаци и постморталне промјене које указују на АКС откривени пошто су свиње заклане или

усмрћене, примјењују се поступци узимања узорака од свиња усмрћених приликом спровођења мјера на сумњивом имању.

2.7. Мјере које се спроводе у случају сумње и у случају потврде афричке куге свиња у клаоници или превозном средству

1. Код сумње на појаву АКС у кланици или превозном средству ветеринарски инспектор, без одлагања, врши епизоотиолошко извиђање и наређује мјере да би се потврдила или искључила сумња на појаву АКС. Сумња да су животиње обољеле од АКС на клаоници поставља се на основу анте мортем и пост мортем прегледа.

2. У случају сумње на појаву АКС у кланици или превозном средству, свиње ће одмах бити изоловане и стављене под надзор док резултати испитивања не буду познати.

3. Ако се у кланици или превозном средству потврди случај АКС, ветеринарски инспектор:

1) наређује да се усмрте, без одгајања, све животиње пријемчиве на болест у кланици или превозном средству;

2) наређује да се нешкодљиво уклоне лешеви, трупови, унутрашњи органи, кланични и животињски нуспроизводи поријеклом од потенцијално заражених животиња, под надзором ветеринарског инспектора;

3) наређује чишћење, дезинфекцију и, по потреби, дезинсекцију објеката, опреме и возила под надзором ветеринарског инспектора;

4) наређује да се на имању са кога су допремљене заражене свиње или лешеви и на другим контактним имањима примјене мјере које се спроводе на контактним имањима, а да се на имању поријекла заражених свиња или лешева примјене мјере које се спроводе у случају потврде АКС на имању ако се епизоотиолошким извиђањем покаже да је то неопходно;

5) наређује да се изолат вируса АКС подвргне лабораторијском поступку у складу са Правилником да би се идентификовао генотип вируса;

6) забрањује допремање на клање и превоз животиња док не истекне период од 24 сата након чишћења, дезинфекције и по потреби дезинсекције.

Епизоотиолошко извиђање мора да укључи сљедеће податке:

1) вријеме могућег уласка болесних животиња у клаоницу, односно праћење кретања болести уназад од момента откривања првог случаја,

2) могући извор АКС и евентуалну епизоотиолошку повезаност извора инфекције и свих осталих имања са којих су свиње допремане на клање,

3) кретање људи, свиња, возила, лешева, меса, нуспроизвода клања и другог контаминираних материјала у периоду од сумње на појаву болести,

4) да ли запослени радници гаје свиње у својим домаћинствима,

5) ако епизоотиолошка ситуација то налаже, како би се спречило ширење заразе изван клаонице, наредиће се успостављање зоне под надзора око клаонице, укључујући и примјену одговарајућих мјера на имањима која се налазе унутар зоне под надзором.

Мјере ће се примјењивати све док се сумња на АКС не искључи, односно док се не потврди присуство болести.

2.8. Мјере које се спроводе у случају сумње и у случају потврде афричке куге свиња на сајму (изложби стоке) или сточној пијаци

1. У случају сумње да је дошло до појаве АКС на сточној пијаци, сајму или изложби животиња, наређује се спровођење истих мјера утврђених за случај сумње од појаве АКС на било ком другом имању на коме се држе свиње и истовремено се наређују сљедеће мјере:

1) забрана даље продаје животиња,

2) попис свих свиња по категоријама,

3) попис свих болесних и уинутих свиња,

4) забрана промета и ограничавање кретања свиња, свиње морају бити задржане у оборима и кавезима у којима су затечене на сајму, односно забрана уласка у објекте или забрана напуштања објекта,

5) забрана промета других животиња на сајму, односно пијаци,

6) забрана изношења лешева са сајма, односно пијаци без одобрења надлежног ветеринарског инспектора,

7) забрана изношења хране за животиње, нуспроизвода и опреме којим се може ширити вирус АКС, осим по одобрењу ветеринарског инспектора,

8) ограничење кретања људи на сајму, односно пијаци, осим уз одобрење надлежног ветеринарског инспектора, с тим да свака особа која улази или излази из објекта мора спровести одговарајуће личне биосигурносне мјере деконтаминације и заштите од изношења инфективног агенса,

9) забрана кретања возила, осим уз одобрење ветеринарског инспектора, с тим да сва превозна средства морају бити дезинфикована прије изласка,

10) постављање дезинфекционих баријера на улазу у сточну пијаци, односно сајам,

11) спровођење епизоотиолошког извиђања.

2. Епизоотиолошко извиђање, односно спровођење наређених мјера прије свега се односе на откривање поријекла свиња и идентификовања свих могућих директних и индиректних контаката на имању поријекла, односно спровођење потребних мјера које се односе на сумње, односно потврду АКС на сајму, односно сточној пијаци и одговарајуће мјере на имању са ког сумњиве, односно обољеле свиње потичу. Мјере које се предузимају с циљем сузбијања и искорењивања АКС су идентичне као и оне које се примјењују на другим имањима на којима је потврђена појава болести.

Ветеринарски инспектор наређује спровођење и других мјера које су предвиђене и које се примјењују у случају постављања сумње на АКС, односно које се примјењују када је присуство АКС потврђено на било ком имању на коме се држе свиње, укључујући и мјере клиничког прегледа различитих категорија свиња,

3. УСМРЋИВАЊЕ (еутаназија)

Усмрћивање животиња спроводи стручно ветеринарско особље под надзором ветеринара или ветеринарског инспектора. За спровођење усмрћивања мора бити обезбијеђен довољан број људи, мора се користити исправна опрема и само одобрена средства за усмрћивање. Приликом лишавања живота животиње не смију да пате, односно не смију да доживљавају физичку или психичку бол, а мјере присиле не могу бити веће него што је то неопходно. До момента усмрћивања са животињама се мора поступати хумано и, ако је потребно, обезбиједити храну и воду за животиње. Сви поступци са животињама, укључујући и кретање животиња, треба да буду сведени на најмању мјеру.

Ветеринарски инспектор одлучује да ли ће се животиње усмртити у затвореном простору или на отвореном, при чему поступак треба обавити на неподводном тлу или непропусној подлози. Животиње се усмрћују на неки од законских дозвољених начина.

Приликом усмрћивања треба водити рачуна о томе да не дође до повређивања особља које је ангажовано на пословима лишавања живота.

Губитак свијести и смрт морају бити тренутни, ако се деси да животиња није тренутно усмрћена, поновни поступак мора бити такав да животиња приликом освјешћивања и поновног покушаја усмрћивања не смије да осјећа бол. Након завршетка усмрћивања мора се провјерити да ли су све животиње мртве.

Забрањено је усмрћивање животиња у присуству људи који нису директно ангажовани на спровођењу мјера усмрћивања, односно у присуству јавности. Као метод може се користити и пиштољ са пенетрирајућим клином или се могу употребити регистрована фармацеутска средства за усмрћивање (Т-61 или слични препарати регистровани за

ову намјену). Најповољније мјесто за примјену пиштоља за омамљивање је одмах изнад замишљене средине црте која повезује унутрашње углове очију. Приликом усмрђивања неопходно је да се јединке правилно фиксирају од стране искусног особља да би се спријечило повређивање лица која се налазе у непосредној близини. Ако дође до контакта средства за усмрђивање са повријеђеном кожом, очима, нежељеног убризгавања или повређивања неког лица прибором који садржи средство које је намијењено за усмрђивање животиња (игле, бризгалица), неопходно темељно испрати рану водом и сапуном и хитно се обратити љекару и понијети упуство за употребу из паковања средства за усмрђивање са собом.

Провјера животних функција обавља се провјером рада срца, акта дисања и провјером корнеалног рефлекса. Одсуство животних функција и корнеалног рефлекса након пет минута од усмрђивања сигуран је знак смрти. Струја се може ефективно користити код прасади.

4. НЕШКОДЉИВО УНИШТАВАЊЕ ЛЕШЕВА И КОНТАМИНИРАНИХ ПРЕДМЕТА

1. Општи принципи нешкодљивог уништавања лешева и контаминираних предмета

Општи принцип за уништавање лешева јесте да се лешеве уништавају што хитније и што ближе локацији на којој се усмрђене животиње налазе. Треба избјежавати разношење лешева на даље локације, а само када нема услова за уништавање животиња на лицу мјеста, лешеве превозити на друге локације, специјалним возилима и под условима који не дозвољавају цурење материјала и ширење узрочника болести у околини. Приликом транспорта лешева обавезно захтијевати пратњу полиције.

Након спроведеног поступка уништавања лешева спроводи се детаљан поступак чишћења, прања и дезинфекције опреме и возила која су коришћена током поступка уништавања лешева и самог простора на коме је спроведен поступак уништавања лешева. У случајевима када се лешеве уништавају у кафилерији транспорт се дозвољава само затвореним возилима специјалне намјене која не дозвољавају цурење материјала. Возилима се обезбјеђује посебна пратња ради спречавања ризика расијавања инфективног материјала. Након истовара ова возила морају бити темељно очишћена и дезинфикована. Објекти из којих су лешеве уклоњени морају се што прије очистити и дезинфиковати, укључујући и дијелове имања преко којих су се лешеве преносили или на којима су животиње боравиле. Остаци ткива или крви који су остали послје усмрђивања морају се такође уништити на исти начин као и сами лешеве.

Након спроведеног поступка усмрђивања животиња и уништавања лешева сва опрема и возила подвргавају се поступку чишћења, прања и дезинфекције.

2. Методе нешкодљивог уништавања лешева

1. Закопавање на лицу мјеста

У областима гдје је закопавање могуће и дозвољено закопавање може бити метод избора за нешкодљиво уништавање лешева. Јама мора бити припремљена што прије послје потврђивања дијагнозе. За закопавање једне одрасле свиње потребно је 0,3 м². Такође неопходно је да лешеве буду прекривени слојем земље дебљине најмање један метар. Треба водити рачуна да је површина подземних вода два метра од дна предвиђене јаме/рова. За израчунавање величине јаме/рова треба водити рачуна о ефективној запремини рова/јаме.

Нпр.: за дужни метар рова/јаме ширине 3 м дубине 5 м, гдје су лешеве прекривени слојем земље дебљине 2 м, има ефективну запремину од 9 м³, што значи да се на дужном метру рова/јаме ових димензија могу закопати 30 одраслих свиња.

Приликом избора мјеста за закопавање посебно треба водити рачуна о нивоу подземних вода, удаљености текућих и стајаћих вода и насеља. Ниво подземних вода не смије бити виши од једног метра у односу на дно јаме. Удаљеност у односу на водотокове не смије бити мања од 50 метара, док прве куће не смију бити ближе од 30 метара.

Сви биоразградиви материјали који се не могу дезинфиковати закопавају се са лешевима животиња. Лешеве морају бити посути слојем негашеног креча минимум 10 цм и потом слојем земље који не смије бити тањи од један метар. Ипак, посипање лешева заправо конзервише и онемогућава трулежне процесе. Од већег је значаја дезинфекција, посипање када се закопају, на површини.

Да би се избјегло стварање улегнућа након распадања лешева, на површини јаме мора се насламати слој ископане земље и формирати хумка. Мјесто гдје су животиње закопане мора бити означено на карти (гео-позиционирано) и мора бити ограђено. Због могућег ризика по животну средину подаци о закопаним животињама морају се доставити и надлежној служби локалне самоуправе.

Предност оваквог метода уништавања лешева огледа се прије свега у томе што је јефтин и што не изискује велика материјална улагања. Међутим, овај метод није погодан за уништавање већег броја животиња. Тада се могу правити и веће јаме на удаљеним мјестима у односу на имање, али је код оваквог начина нешкодљивог уништавања ризик од загађења животне средине и ширења заразе значајно већи.

Посебан проблем у оба случајева представља загађење подземних и текућих вода и земљишта азотом и амониаком. Истраживања су показала да је ниво амониака и азота непосредно уз ивицу јаме и до 2.000 пута већи него што је нормалан налаз у земљишту. Вријеме распадања закопаних лешева, у зависности од састава земљишта, траје и до 22 мјесеца.

2. Спаљивање

У случајевима када лешеве није могуће закопати или транспортовати у кафилерију лешеве се могу спаљивати. Најбоље је користити покретне спалионице. Постоје новији модели који у потпуности задовољавају стандарде заштите од загађења. Овакви уређаји су безбедни, не загађују околину и не производе непријатне мирисе.

Предност је и то што се лако могу поставити у теренским условима, а комплетан поступак нешкодљивог уништавања дешава се на лицу мјеста.

Недостатак оваквог начина је релативно ограничени капацитет, али је врло прикладан за уништавање лешева код мањих епизоотија, у насељеним мјестима са мањим бројем свиња. Могућ метод је и спаљивање на ломачама. Прије спаљивања треба одредити локацију гдје ће се лешеве спаљивати, обезбиједити довољно горива за сагорјевање, а лешеве прије спаљивања попрскати дезинфекционим раствором. При избору локације водити рачуна да дим и непријатни мириси не угрожавају насељена мјеста и друге објекте. Мјесто спаљивања треба осигурати да не дође до избијања пожара и обезбиједити инцидентна противпожарна средства. Лешеве се на ломачи постављају тако да има довољно ваздуха за сагорјевање, а потом натопе довољном количином горива да би што боље сагорјели. Као подлога (чврсто гориво) могу се користити угљ, дрва, слама и сл. Испод основе ломаче ископају се канали дубине 30 цм, растојања један метар један од другог. Њихов положај је такав да се налазе у правцу доминантних вјетрова и служе да би се вентилацијом подстакло боље сагорјевање. На основу ломаче постави се чврсто гориво (дрва, угљ), а онда ређају лешеве, и то слојевито. Слој лешева па слој горивог материјала. Када се формира, ломача се полије нафтом или машинским уљем и запали. Након завршеног спаљивања потребно је пепео закопати, а површину земље санирати. Овакав начин уништавања лешева најнепријатнији је и најризичнији. Представља и велики проблем због загађења животне средине и ширења непријатних мириса у околину. Користити га у крајњој нужди и када друга ефикаснија и мање ризична рјешења нису доступна.

3. Кафилерија

Лешеве животиња уништавају се у кафилеријама, осим у изузетним случајевима када је лешеве могуће уништити само на лицу мјеста и када за то постоје одговарајући безбједни услови. Лешеве се могу преносити до кафилерије само возилима специјалне намјене која не дозвољавају цурење материјала изван возила. Кафилерија мора бити овла-

шћена да прерађује инфективни материјал. Овакав начин, ако се спроводи у складу са строгим процедурама и посебним прописом и представља ефикасан начин уништавања лешева, безбједан је по животну средину, а за њега неопходно је обезбиједити услове и неопходна средства.

4. Уништавање инфективног материјала

Стајњак, органски и сви остали материјали које није могуће дезинфиковати, а који су присутни на имању: простирка, храна за животиње, разни отпаци, морају се уништити.

Простирка (стајњак)

У зависности од количине, простирка, односно стајњак могу се закопати заједно са лешевима усмрћених животиња или се слагати на гомили и подвргавати процесу биотермичког уништавања. Процес биотермизације заснива се на активности аеробних термофилних бактерија које захтијевају довољно влаге и кисеоника. Температура коју производе аеробни микроорганизми може да буде око 10 °C виша у односу на температуру коју производе анаеробни микроорганизми, па приликом слагања стајњака водити рачуна да се обезбиједи аеробни услови и довољно влаге у гомилама са простирком. Температура унутар гомиле достиже вриједности од 45° до 65 °C. На имању треба изабрати локацију која се налази на непропусном терену и гдје нема могућности отицања течности из стајњака који ће се слагати. Ово мјесто треба да буде изоловано од животиња, односно да нема могућности да животиње дођу у контакт са одложеном простирком и за људе, осим за лица која су задужена за одлагање стајњака. У случају да овакво мјесто не постоји на имању, уз одобрење ветеринарске инспекције, може се одредити мјесто и изван имања под условом да је ризик разношења инфективног агенса занемарљив. Прије изношења простирке из објекта стеља се добро напрска раствором 2% NaOH. Гомиле са стајњаком, односно употребљеном простирком слажу се у облику купе до висине око 1,20 цм. Употријебљену простирку и стајњак слагати у растресите слојеве. Преко ове гомиле сложити слој од 25 цм неконтаминираних сламе, а затим слој од 25 цм употребљене простирке. Површину гомиле напрскаати 2% NaOH у количини од 2л/м², прекрити пластичном фолијом и подвргнути процесу биотермизације у периоду од 42 дана. За дезинфекцију стајњака подесан је и 2% КОН. КОН је подесан и због чињенице да се употребом КОН неће нарушити минерални састав земљишта, односно да не узрокује загађење земљишта. У лјетњем периоду на сваким 14 дана, а у зимском сваких седам дана, горње слојеве премјештати у унутрашњост да би сви дијелови били подвргнути једнакој (вишој) температури. У случају да температура не може да пређе 45 °C, гомиле се могу додати: слама, сијено, лишће, струготина, односно материјали богати кисеоником. Простирка се не смије износити са имања прије завршетка процеса биотермичке обраде. Простирка и ђубре могу се третирати врућом паром температуре 70 °C или се могу уништити, у зависности од количине, и закопавањем. Дубина закопавања мора бити таква да не дозвољава приступ дивљим и домаћим животињама простирци.

Осока

Контаминирана осока мора се чувати на мјесту сабирања најмање 60 дана од последњег додавања инфективног материјала. Период чувања може се скратити само под условима да је третирана дезинфицијенсима, односно поступцима који ће сигурно уништити узрочнике болести. Поступак мора бити испоштован у потпуности и испраћен од стране ветеринарског инспектора. За дезинфекцију осоке може да се користи хлорамин, хлорни креч и натријум хипохлорит у количини од 120 г/м³. Минимално вријеме излагања дезинфекцији је 20 минута.

Најбољи ефекат уништавања је на температури осоке 40-45°C.

Слама

Слама се може дезинфиковати прскањем дезинфицијенсом и покривањем стогова пластичним фолијама у периоду од 42 дана. Из практичних разлога једноставније је спалити сламу.

Храна за животиње

Храна за животиње може се уништавати на исти начин као и лешеве усмрћених или угнутих животиња.

Особе које су ангажоване на пословима усмрћивања и уништавања лешева и другог контаминираниог материјала морају користити средства личне заштите и строго се придржавати процедура. Сва заштитна одјећа и друга опрема за једнократну употребу након завршетка посла мора бити уништена. Остала обућа и друга средства морају бити темељно дезинфиковани и очишћени. Возила и опрема опрањена и дезинфиковани.

5. ДЕЗИНФЕКЦИЈА ЗАРАЖЕНОГ ИМАЊА, ОБЈЕКТА, ОПРЕМЕ И ВОЗИЛА

Општи принципи

Важан сегмент сузбијања заразе јесте и дезинфекција зараженог имања, објекта, опреме, возила, отпадног и другог контаминираниог материјала. Дезинфекцију треба организовати и спроводити у комбинацији са темељним механичким чишћењем и прањем, при чему се увијек треба придржавати општих принципа заштите здравља људства које је ангажовано на овим пословима. Особље ангажовано на овим пословима мора да се строго придржава процедура, да носи заштитну опрему и да свој контакт са контаминираним материјалима сведе на минимум. Опасним средствима мора се руковати максимално опрезно.

Дезинфекција се спроводи као уводна (припремна), текућа и завршна.

Нешкодљиво уништавање лешева, дезинфекцију објекта и зараженог имања обављају специјализоване екипе ветеринарских станица, ветеринарских института и других организација овлашћених за обављање ДДДД послова (дезинфекција, дезинсекција, дератизација и деодорација) и ангажованих од стране Министарства. На овим пословима помоћ им пружају комуналне службе локалне самоуправе и локални штабови цивилне заштите.

Сва лица која су ангажована на пословима дезинфекције морају бити квалификована за ове послове и адекватно опремљена заштитном одјећом и опремом: заштитна одијела, капе, гумене чизме, рукавице, наочаре, кецеље, маске. За дезинфекцију мора се користити исправна опрема која даје што богатију маглу дезинфекционог раствора: термално замагљивање, моторне механичке прскалице.

Код дезинфекције се треба строго придржавати и сљедећих општих принципа:

1) стељу, простирку и измет темељно натапати дезинфицијенсом, прање и чишћење спроводити детаљно уз употребу четки, при чему треба енергично и темељно четкати подове, зидове и плафоне, кадгод је могуће, опрему треба демонтирати и детаљно прати и дезинфиковати уз употребу четки, сви дијелови имања, куда су пролазиле животиње, возила или људи који су радили са болесним животињама морају бити дезинфиковани;

2) за дезинфекцију користити средства регистрована у земљи која провјерено дјелују на узрочника болести, при чему треба водити рачуна да дезинфекционо средство не оштећује прибор, опрему и површине које се дезинфикују, строго се придржавати упутстава произвођача, нарочито у дијелу који прописује вријеме експозиције, односно вријеме дјеловања дезинфицијенаса и других супстанци које се користе за одмашћивање;

3) за распршивање дезинфицијенаса користити исправне ручне или машинске прскалице које дају богату маглу, при чему концентрација радног раствора мора бити таква да гарантује висок ниво ефикасности, у складу са препоруком произвођача;

4) након обављене дезинфекције обавезно треба издати потврду о извршеној дезинфекцији и за возила и за имање;

5) поступак дезинфекције имања, објекта, опреме и возила мора се обављати под непосредним надзором ветеринарске инспекције.

Све производне јединице које су функционално и физички повезане са зараженим имањем морају бити дезин-

фиковане. Возила која су коришћена за превоз животиња, хране за животиње, стајњака и другог контаминираних материјала морају бити дезинфикована.

Дезинфекција објеката у којим су се налазиле болесне животиње

Уводна (припремна) дезинфекција

Одмах након завршетка поступка усмрђивања животиња спроводи се поступак уводне дезинфекције објеката и опреме у којим су боравиле животиње. Све површине унутар објекта, укључујући опрему и усмрђене животиње, напрскати раствором радног раствора дезинфицијенса у количини од 1 л/м². Дезинфекционо средство избора за ову намјену је 2% раствор NaOH. Оставити да дезинфицијенс дјелује наредних 30 минута. Након истека овог периода започети изношење лешева. У случају да су животиње усмрђене изван објекта, објекат напрскати раствором 2% NaOH, а животиње напрскати по завршетку поступка усмрђивања и транспортовати до мјеста нешкодљивог уништавања.

Механичко чишћење и прање

Након завршетка усмрђивања животиња и изношења лешева из објекта приступа се детаљном механичком чишћењу објекта, а потом и прању. Циљ овог поступка је уклањање грубих нечистоћа и омогућавање што бољег контакта површина које се дезинфикују и радног дезинфекционог раствора. Осим тога, органске материје на себе везују вирусне партикуле и смањују ефекат дезинфекције с обзиром на то да дезинфицијенс теже допире до узрочника болести.

С тим у вези, мора се спровести чишћење и прање зидова, плафона и подова с циљем што комплетнијег одмашћивања и скидања органске материје. За прање се може користити вода под притиском којој су додата средства за одмашћивање. Приликом употребе воде под притиском избежавати накондно контаминирање већ очишћених површина због прскања течности са прљавих површина. За одмашћивање може се користити 3% топли раствор (55 °C) NaCO₃, коме је додато 0,3% натријум мета силиката, и уз употребу притиска 80-100 бара. Опреду, зидове и подове прати до постизања "сензорне" чистоће. Метална опрема, као што су кавези, може се деконтаминирати термичким третманом употребом пламена.

Сва опрема унутар објеката као што су: појилнице, хранилице, елеватори и транспортери хране морају се опрати и третирати дезинфицијенсом најмање 24 сата. Најбоље је ову опрему прво раставити па онда опрати и дезинфиковати.

Очистити опрему за освјетљавање. У објекту је потребно очистити зидове и плафоне и опрему за освјетљавање с обзиром на то да су ови уређаји увијек запрљани.

Текућа дезинфекција

Послије спровођења поступка уклањања грубе нечистоће и прања објекта и опреме приступа се дезинфекцији објекта и опреме. Дезинфицијенс наносити равномјерно и темељно на све површине: зидове, подове, плафоне, спољашње површине зидова. Водити рачуна и о количини нанијетог дезинфекционог средства, концентрацији и експозицији. Поступак доношења дезинфицијенса поновити након 24 сата.

У објектима код којих су подови направљени од водонепропусних материјала, као што су бетон, цигла, асфалт или други материјали, 2% раствор NaOH наносити у количини од 0.7 л/м². На водонепропусне површине, као што су земљани подови, ако су набијени, наносити раствор у количини од 1 л/м², а на ненабијене земљане подове у количини од 1.5 л/м².

Резервоари за воду морају се такође испразнити, опрати и дезинфиковати.

Торњеви и силоси за храну морају се испразнити, опрати топлим водом под притиском и на крају фумигирати.

Возила се дезинфикују после механичког чишћења и прања, при чему посебно пажњу треба посветити точковима, браницима, блатобранима и бочним странама возила.

Ситна опрема може се дезинфиковати потапањем у дезинфицијенс.

Опрема треба да стоји у раствору потопљена најмање четири сата.

Завршна дезинфекција

Завршна дезинфекција спроводи се седам дана после другог третмана имања, објекта, возила и опреме. Поступак је идентичан као и код текуће дезинфекције.

Листа дезинфицијенаса који су активни против вируса АКС, концентрације и препоруке за употребу:

1) натријум хидроксид: 2% раствор за дезинфекцију отворених површина, зидова, подова, дијелова опреме који су отпорни на натријум-хидроксид, дезинфекцију точкова у дезинфекционим баријерама;

2) натријум хипохлорит: 2,3% активне хлорне солације за дезинфекцију опреме;

3) 2% раствор "Виркон С", "Охусид" (комбинација калијум-моноперсулфата, калијум-сулфата);

4) лимунска киселина: 0,2% раствор за дезинфекцију руку.

Евиденција о обављеној дезинфекцији

О обављеним пословима дезинфекције и утрошку средства за дезинфекцију обавезно је водити уредну евиденцију, која треба да садржи:

- 1) назив утрошеног дезинфицијенса,
- 2) количину утрошеног дезинфекционог средства,
- 3) концентрацију радног раствора.

За сваку извршену дезинфекцију обавезно је издати признаницу власницима имања и возила.

Дезинфицијенси који уништавају вирус АКС, концентрације и контактно вријеме дјеловања

АКТИВНИ ПРИНЦИП	КОНЦЕНТРАЦИЈА	КОНТАКТНО ВРИЈЕМЕ
Оксиданси: натријум-хипохлорит	2% ppm активног хлора	10-30 минута
Базе: натријум-хидроксид	2%	10-30 минута
Киселине: лимунска киселина	0,2% (за дезинфекцију руку)	30 минута
Остало: калијум-моноперсулфат, калијум-сулфат	2%	10-30

Скала за израчунавање концентрације радног раствора NaOH према измјереној рН вриједности радног раствора

	рН радног раствора	Концентрација радног раствора у %
1	12.7	0.5
2	13.1	1
3	13.5	2
4	13.8	3

6. ПОНОВНО НАСЕЉАВАЊЕ СВИЊА НА ИМАЊУ НА КОМЕ СУ БОРАВИЛЕ ЗАРАЖЕНЕ ЖИВОТИЊЕ

Поновно увођење свиња на заражено имање може да се изврши по истеку 40 дана од завршетка чишћења, дезинфекције и по потреби дезинсекције. Када се свиње поново уведе на имање, узима се у обзир начин држања свиња на наведеном имању.

Ако појава болести на имању није повезана са векторима, примјењује се следећи поступак.

1) На имању гдје се свиње држе на отвореном прво морају да се уведу сентинел свиње (које су испитане и дале

негативан резултат на присуство антитијела на вирус АКС) или свиње које долазе са имања на коме није било никаквих ограничења повезаних са АКС. Сентинел свиње се у складу са упутствима ветеринарског инспектора правилно расподељују по цијелом зараженом имању и од њих се након 45 дана од увођења узимају узорци ради испитивања на присуство антитијела на вирус АКС. Кад се добије негативан резултат дијагностичког испитивања, може да се приступи даљем увођењу свиња на имање.

2) Код свих других начина узгајања поновно увођење свиња у имање одвија се или у складу са одредбама из тачке 1) овог става или се све свиње уводе под условом:

- да долазе са имања која нису била подвргнута никаквим ограничењима повезаним са АКС и да се уведу у имање у року од 20 дана,

- да се свиње у обновљеном стаду подвргну дијагностичком испитивању, с тим да се узорци за овај преглед узимају најраније 45 дана након доласка последњих свиња,

- да ни једна свиња не смије да напусти имање док се не добију негативни резултати дијагностичког испитивања.

Ако је појава болести била повезана са векторима, свиње не смију поново да се уводе на имање најмање шест година, осим:

1) ако су успјешно, под надзором ветеринарског инспектора, спроведени поступци за уништавање вектора из просторија или мјеста на којима ће се свиње држати или на којима свиње могу да дођу у контакт са вектором или

2) ако може да се докаже да присуство вектора више не представља значајан ризик од преношења АКС, након чега се примјењује поступак прописан у члану 13. став 3. тачка 1. Правилника. Најраније 60 дана након потпуне репопулације узимају се узорци ради дијагностичког испитивања на вирус АКС. До добијања негативних резултата ни једна свиња не смије да напусти имање.

Када појава болести није била повезана са векторима и ако је прошло више од шест мјесеци од завршетка чишћења и дезинфекције на имању, ветеринарски инспектор може да одобри одступање према члану 13. став 3. Правилника, узимајући у обзир епизоотиолошку ситуацију.

Поновно увођење на имање домаћих животиња других врста мора да одобри ветеринарски инспектор, при чему мора да узме у обзир ризик од ширења заразе или од присутности вектора при поновном увођењу.

7. ФИНАНСИЈСКЕ ОДРЕДБЕ

Трошкови спровођења мјера из овог плана финансирају се из буџета Републике Српске.

У случају да су за финансирање сузбијања и искорјенивања дуготрајне или проширене епизоотије потребна додатна средства, такође се додјељују из буџета Републике.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске финансира активности:

1. појачана контрола промета и кретања животиња од стране ветеринарске инспекције и полиције, у коју сврху треба наставити едукацију инспектора и полиције,

2. попис свих имања са пријемчивим животињама и обилежавање необилежених животиња у жариштима,

3. поступак усмрћивања и нешкодљивог уклањања свих свиња на имању, без одгајања, на начин који обезбјеђује спречавање ширења вируса АКС током превоза и усмрћивања свиња и исплату накнаде штете настале спровођењем мјера сузбијања и санацијом заражених имања,

4. узимање довољног броја узорака од усмрћених свиња у складу са Прилогом 1. Правилника да би се утврдио начин уношења вируса АКС на имање и одредило колико је дуго вирус био присутан на имању прије него што је ова болест пријављена,

5. дезинсекција свих заражених имања и мјеста која омогућавају преживљавање преносиоца болести које по

налогу Министарства или инспектора спроводе овлашћене ветеринарске организације и привредна друштва регистрована за ДДД,

6. набавка опреме за заштиту људи ангажованих на спровођењу мјера и других облика превентивне заштите људи од појединих болести, набавка потрошног материјала, опремање РКЦ и ЛКЦ, израда информативно-едукативног материјала, едукација и обука особља, трошкови субјеката који учествују у спровођењу овог плана.

Осим планираних средстава за основну накнаду штете, РКЦ за контролу АКС врши процјену за све трошкове и штете које су настале услед појаве АКС који прелазе уобичајене текуће трошкове и о том обавјештава министра пољопривреде, шумарства и водопривреде и Владу Републике Српске и даје основне препоруке за исплату.

Накнада штете

Закон о ветеринарству у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 75/17), чл. 56, 57. и 58, прописује право на накнаду штете за власнике животиња које су усмрћене или заклане и за предмете и сировине који су оштећени, покварени или уништени приликом реализације одређених мјера за сузбијање заразних болести и нарочито опасних заразних болести и зооноза.

Право на накнаду штете имају сва физичка и правна лица која су испунила услове из Правилника о условима за остваривање права на накнаду штете.

8. КООРДИНАЦИЈА КОД ПОЈАВЕ АФРИЧКЕ КУГЕ СВИЊА

Основни термини и механизам координације и комуникације

За управљање мјерама за сузбијање и искорјенивање нарочито опасних заразних болести надлежан је министар пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: министар МПШВ), који одговорност за спровођење мјера из овог плана преноси на помоћника министра за ветеринарство (у даљем тексту: ПМВ).

Одговорност ПМВ је да обезбједи да ветеринарска служба у сваком тренутку буде спремна, у смислу организације, средстава и обучености особља, да се суочи брзо и ефикасно са појавом болести.

Влада Републике Српске, на приједлог Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, формира РКЦ за контролу АКС. РКЦ за контролу АКС формира ЛКЦ за контролу афричке куге свиња у складу са Законом о ветеринарству у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 75/17), а у случају веће епизоотије и у складу са Законом о заштити и спасавању у ванредним ситуацијама ("Службени гласник Републике Српске", бр. 121/12 и 46/17).

ЛКЦ за контролу АКС на нивоу града или општине организовани су у сједишту локалне самоуправе са учешћем мјесних заједница, чиме је обезбједијена брза и ефикасна примјена мјера на локалном нивоу. Руководиоци ЛКЦ су начелници градова или општина, односно лице на које он пренесе надлежност (уз обавезно укључивање ветеринарских инспектора и доктора ветеринарске медицине из ветеринарских организација овлашћених за спровођење мјера на терену), који су директно одговорни руководиоцу РКЦ. ЛКЦ распоређени су у свим градовима и општинама на територији Републике Српске.

ЛКЦ за контролу АКС опремљени су и организовани у јединицама локалних самоуправа и користе ресурсе надлежних ветеринарских организација за епидемиолошку јединицу. На овај начин обезбјеђује се брза и ефикасна реакција у вршењу мјера при појави АКС. По формирању ЛКЦ, руководиоца ЛКЦ шаље РКЦ све неопходне податке који омогућавају брзу и ефикасну комуникацију: име и презиме руководиоца и чланове ЛКЦ, е-пошту, број телефона и факс руководиоца и свих чланова ЛКЦ.

Републички кризни центар за контролу афричке куге свиња

РКЦ чине стручњаци из области: дијагностике заразних болести, епидемиологије, законске легислативе, менаџмента, економике итд.

Рјешење о формирању РКЦ садржи и број чланова Центра са свим њиховим подацима и обавезама, а обавезно:

- 1) име и презиме,
 - 2) улогу и обавезе током спровођења мјера, сузбијања и ерадикације епизоотије за сваког од чланова,
 - 3) телефонске бројеве на послу,
 - 4) адресу електронске поште (e-mail) на послу и код куће,
 - 5) број мобилног телефона.
- Препорука за чланове РКЦ:
- 1) помоћник министра за ветеринарство,
 - 2) начелник Одјељења за епидемиологију, нуспроизводе животињског поријекла и добробит животиња,
 - 3) виши стручни сарадник за ветеринарску епидемиологију,
 - 4) помоћник министра за пружање стручних услуга у пољопривреди,
 - 5) особа одговорна за односе с јавношћу МПШВ,
 - 6) руководилац Сектора за финансије МПШВ,
 - 7) директор ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан" Бања Лука,
 - 8) руководилац Лабораторије за дијагностику АКС,
 - 9) представник Министарства финансија,
 - 10) представник Министарства правде,
 - 11) представник МУП-а,
 - 12) главни републички ветеринарски инспектор,
 - 13) представник Републичке управе цивилне заштите,
 - 14) представник Ветеринарске коморе Републике Српске,
 - 15) представник Савеза удружења пољопривредних произвођача Републике Српске,
 - 16) представник Удружења свињара Републике Српске и
 - 17) представник Ловачког савеза Републике Српске.

За руководиоца РКЦ за контролу АКС одређује се помоћник министра за ветеринарство.

Дужности РКЦ за контролу АКС у Републици Српској су:

- 1) координација примјене одлука с циљем контроле и сузбијања АКС,
- 2) редовно извјештавање и комуникација са министром пољопривреде, шумарства и водопривреде,
- 3) формирање ЛКЦ,

4) формирање експертске групе,

5) управљање и праћење рада ЛКЦ, укључујући и процјену свих података и напредак у контроли и ерадикацији болести,

6) праћење спровођења мјера од стране ЛКЦ,

7) дефинисање акције и мјера које се предузимају и праћење њиховог брзог и ефикасног спровођења од стране ЛКЦ,

8) сарадња са ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан" Бања Лука с циљем праћења редовне дијагностике и других послова ради предузимања прописаних мјера,

9) сарадња са Републичком управом за инспекцијске послове око примјене и контроле мјера сузбијања болести,

10) сарадња и контакти са медијима, укључујући и редовно издавање саопштења и давање ванредних и редовних саопштења,

11) сарадња са Министарством унутрашњих послова с циљем обезбјеђивања спровођења појединих мјера (забрана промета и контрола кретања људи и возила, обезбјеђивање услова рада),

12) сарадња са Министарством финансија с циљем обезбјеђивања средстава која су намијењена за финансирање прописаних мјера,

13) сарадња са другим органима републичке управе који учествују у реализацији програма и

14) обавјештавање о активностима спровођења мјера и сарадња са Канцеларијом за ветеринарство БиХ, Министарством пољопривреде, водопривреде и шумарства ФБиХ и Владом Брчко Дистрикта БиХ.

У складу са овим планом, задатак експертске групе је да:

1) проучи епизоотилошку ситуацију и да препоруке за одређивање граница зараженог подручја,

2) предложи мјере које треба спровести у зараженом подручју,

3) пружи стручну помоћ при изради плана за искорјенивање АКС код домаћих и дивљих свиња,

4) анализира реализацију спровођења мјера на терену.

РКЦ мора бити опремљен сљедећом опремом:

1) средствима комуникације (телефони, мобилни и статични, факс, приступ интернету),

2) компјутерима, који су повезани са мрежом ветеринарске службе, ЛКЦ, ветеринарским лабораторијама и осталим институцијама од значаја за рад и функционисање РКЦ,

3) штампачима,

4) фото-копир апаратима,

5) мапама,

6) списком јавних установа, ветеринарских и других организација које могу бити ангажоване на пословима сузбијања АКС и пружања помоћи у ванредним ситуацијама.

Списак чланова РКЦ са основним подацима налази се у Прилогу IV овог плана.

Локални кризни центри за контролу афричке куге свиња

Задаци ЛКЦ за контролу АКС у Републици Српској:

1) наложити попис и обиљежавање животиња на свим имањима гдје постоји сумња на АКС и вршити попис свих насталих штета на обрасцу из Прилога V/2, који је саставни дио Плана;

2) ангажовати потребно особље и преузети опрему која је неопходна за сузбијање АКС на територији јединице локалне самоуправе:

1. средства за дезинсекцију и дезинфекцију,

2. обезбиједити транспортна средства за лешеве, средства за рад приликом уклањања лешева и превозна средства,

3. канцеларијски материјал, заштитну опрему, средства за комуникацију итд.;

3) обезбиједити нешкодљиво уклањање свих уинулих/усмрћених животиња уз адекватан попис свих уклоњених животиња и дезинфекцију;

4) организовати преко ветеринарских организација узорковање крви од свих животиња код којих постоји сумња на АКС и које су претходно прописно обиљежене и обезбиједити слање (брза пошта, лично, курир итд.);

5) организовати и/или спровести дезинсекцију на свим зараженим имањима;

6) спријечити и забранити кретање свих животиња на територији јединице локалне самоуправе коју покрива ЛКЦ уз асистенцију припадника МУП-а;

7) вршити континуирано информисање сточара о АКС;

8) редовно извјештавати РКЦ о подацима из локалне заједнице гдје је установљена болест - датум обраде, врста животиња која су обољела од АКС, број афектираних фарми, број жаришта, број обољелих животиња, број уинулих животиња, број еутаназираних/усмрћених животиња, број закраних животиња, које прикупља кроз активности и рад ветеринарских организација;

9) редовно одржавања и размјенивања општих информација о епидемиолошком стању са ЛКЦ за контролу АКС из сусједних јединица локалне самоуправе.

ЛКЦ морају бити снабђени сљедећом опремом:

1) средствима комуникације (телефони - мобилни и фиксни),

2) компјутерима повезаним са мрежом ветеринарске службе, РКЦ и могућношћу приступа интернету,

3) штампачем,

4) фото-копир апаратом,

5) мапама,

6) списком лица и организација у зони одговорности ЛКЦ који могу бити угрожени од АКС или су на било који начин заинтересовани да буду обавијештени о постојању болести.

Листа организација и лица који морају бити обавијештени о постојању АКС обухвата:

1) полицију,

2) Граничну полицију БиХ,

3) остале службе које професионално посјеђују фарме или заражене локације,

4) сточне пијаце и откупљиваче стоке,

5) локална удружења превозника животиња и производа животињског поријекла,

6) предузетнике који се баве производњом и прометом стоке,

7) добављаче и произвођаче хране за животиње,

8) ловачке организације,

9) предузећа која се баве ДДД-ом,

10) месну индустрију.

За потребе ЛКЦ потребно је резервисати директне телефонске линије с циљем остваривања комуникације са РКЦ. Лица која раде на терену морају посједовати мобилне телефоне. Број људи који је ангажован у ЛКЦ биће повећан ако се за то укаже потреба и ту одлуку доноси руководилац ЛКЦ.

ЛКЦ за контролу АКС обавезно чине: начелник општине (или лице по његовом овлашћењу), пољопривредни и ветеринарски инспектор, припадник МУП-а и члан цивилне заштите.

Током рада ЛКЦ сви подаци о спроведеним активностима и догађајима значајним за епизоотију хронолошки ће се биљежити у форми дневника. Сви несрећни случајеви особља укључених у рад ЛКЦ регистроваће се и одмах ће се обавијештавати РКЦ. Сви безбједносни инциденти морају одмах бити пријављени РКЦ. У случају потребе,

предузеће се одговарајуће мјере. Због неопходности да се током рада ЛКЦ поштују стриктне хигијенске мјере, морају се обезбиједити просторије за пресвлачење запослених у ЛКЦ и за посјетиоце центра.

У оквиру сваког ЛКЦ налази се магацин за смјештај потребних материјалних средстава, опреме и потрошног материјала у количини која подмирује потребе за неколико дана контроле и ерадикације АКС или се овај магацин може смјестити у просторије надлежних ветеринарских организација.

Поједини чланови ЛКЦ имају специфичне дужности које дефинише руководилац ЛКЦ на захтјев РКЦ. У почетку и све док је број жаришта мали дужности које се могу подијелити међу особљем ЛКЦ могу да се односе на рад ветеринара, ветеринарских техничара и административних радника:

1) усмрћивање и нешкодљиво уклањање лешева,

2) инспекција терена,

3) контакти са медијима,

4) подршка ветеринара и добављање опреме и материјала,

5) чишћење и ДДД,

6) менаџмент особља,

7) менаџмент администрације ЛКЦ и извјештавање РКЦ.

Републичка ветеринарска инспекција

Републичка ветеринарска инспекција дјелује и спроводи мјере надзора према Закону о инспекцијама ("Службени гласник Републике Српске", бр. 74/10, 109/12, 117/12 и 44/16).

С циљем сузбијања АКС Републичка ветеринарска инспекција врши координацију рада општинских и градских ветеринарских инспектора, спроводи редован надзор и активности заштите здравља животиња и људи у јединицама локалних самоуправа гдје нема општинског или овлашћеног ветеринарског инспектора. Републички ветеринарски инспектор не може да буде члан ЛКЦ, али свакако је у директној асистенцији.

Главни републички инспектор директно ради са РКЦ или је активни члан РКЦ у контроли и сузбијању АКС у Републици Српској.

Списак свих ветеринарских инспектора са основним подацима налази се у Прилогу IV овог плана.

ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан" Бања Лука

ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан" Бања Лука, између осталог, има сљедеће задатке:

1. да обезбиједи свакодневно примање, обраду и дијагностичку анализу узорака на АКС и редовно и благовремено обавијештава РКЦ, надлежне органа и заинтересоване стране,

2. врши епидемиолошко извиђање у складу са захтјевом Министарства, републичке и општинске ветеринарске инспекције,

3. врши дистрибуцију опреме за узорковање и маркица за свиње надлежним ветеринарским организацијама по налогу Министарства,

4. на захтјев Министарства ставља на располагање стручне и техничке ресурсе с циљем сузбијања и контроле АКС у Републици Српској и

5. врши слање узорака у референтну лабораторију за АКС на потврду и типизацију вируса.

Методe дијагностике и капацитети лабораторија

Лабораторија за серологију:

1. руководилац лабораторије (1), магистар ветеринарских наука,

2. стручни сарадник (1), доктор ветеринарске медицине,

3. лаборант (2), санитарни техничар, ветеринарски техничар.

Утврђивање вируса афричке куге свиња – ELISA тест (детекција антигена).

Утврђивање вируса афричке куге свиња – ELISA тест (детекција антителијела) са дневним капацитетом обраде од 300 узорака.

Лабораторија за вирусологију и молекуларну дијагностику:

1. руководилац Лабораторије (1), доктор ветеринарских наука,
2. виши стручни сарадник (1), молекуларни биолог,
3. лаборант испитивач (1), дипломирани санитарни инжињер.

Утврђивање вируса афричке куге свиња - Real Time PCR са дневним капацитетом обраде од 50.

Епидемиолошка служба ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске “Др Васо Бутозан” Бања Лука спроводи следеће активности:

1. теренско епидемиолошко испитивање, односно истраживање околности појаве пријављене болести у складу са Законом о ветеринарству у Републици Српској (“Службени гласник Републике Српске”, број 75/17),
2. проучавање епидемиолошке ситуације у Републици Српској,
3. припрема епидемиолошких студија и анализа ризика поводом уноса болести у Републику Српску и БиХ и испитивање економски оптималних мјера сузбијања и процјена послиједица усљед појаве АКС,
4. израда приједлога спречавања, сузбијања и искорјенљивања болести.

Списак свих запослених ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске “Др Васо Бутозан” Бања Лука који су од битног значаја за спровођење овог плана са основним подацима налази се у Прилогу IV овог плана.

Надлежне ветеринарске организације

Све активности надлежних ветеринарских организација описане су у Закону о ветеринарству у Републици Српској, важећим правилницима и другим прописима у вези са спречавањем појаве и сузбијањем заразних болести.

С циљем сузбијања АКС, надлежне ветеринарске организације морају одговорити на захтјеве РКЦ, обавити своје активности на терену и као стручне организације уско сарађивати са ЛКЦ. Могуће је да у појединим општинама овлашћене ветеринарске организације дјелују као саставни дио ЛКЦ.

Списак свих овлашћених ветеринарских организација са основним подацима налази се у Прилогу IV овог плана.

9. ЕДУКАЦИЈА И ОБАВЈЕШТАВАЊЕ

Закон о ветеринарству у Републици Српској (“Службени гласник Републике Српске”, број 75/17), чланом 25, прописује да ветеринари и ветеринарски техничари имају право и дужност да се стручно усавршавају. Обуку ветеринара запослених у ветеринарским организацијама у вези са откривањем и пријављивањем нарочито опасних заразних болести са листе Међународне организације за заштиту здравља животиња и емергентних болести организује и спроводи Министарство.

Министарство користи све видове и могућности едукације и информисања фармера и грађана у случају појаве АКС у Републици Српској посредством Републичког кризног центра за контролу АКС. РКЦ обавјештава све ветеринарске организације у Републици. У ту сврху РКЦ користи сва средства јавног информисања – дневна штампа, интернет-портали, телевизија, радио. Редовна јавна обавјештења постављају се на сајт Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске.

Министарство ангажује и Ресор за пружање стручних услуга у пољопривреди за едукацију, информисање и анимирање фармера на терену о основним подацима о поступању приликом појаве АКС на широј територији.

У сврху едукације фармера Ресор за ветеринарство, у сарадњи са Ветеринарском комором, континуирано организује курсеве за ветеринаре како би што прије препознали и брзо реаговали у случају сумње и појаве АКС. Ресор за ветеринарство израђује информативне летке за фармере и брошуре за ветеринаре.

10. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

План управљања кризном ситуацијом за контролу афричке куге свиња у Републици Српској објављује се у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 04/1-012-2-2955/19
7. новембра 2019. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

ПРИЛОГ I

УПУТСТВО

ЗА ПАКОВАЊЕ ПАТОЛОШКОГ МАТЕРИЈАЛА И УПУЋИВАЊЕ У ЛАБОРАТОРИЈУ

Паковање узорака обављаће се на следећи начин:

1) примарну посуду (пластични контејнер) са узорком херметички затворити и ставити у већу секундарну водонепропусну посуду (већи контејнер), која се такође херметички затвара, за херметичко затварање може се користити парафин или адхезивна трака, приликом процјењивања величине примарне посуде рачунати и на потребну количину транспортног медија, запремина примарне посуде не смије прелазити запремину од 500 мл или 500 г;

2) спољашност контејнера дезинфиковати;

3) између примарне посуде и секундарне посуде уметнути обичну или папирну вату у количини довољној да у случају лома примарне посуде може да упије сву количину садржаја;

4) примарна посуда убацује се у секундарну посуду, секундарна посуда мора бити довољно јака и мора задовољавати IATA стандард, који подразумева и тест пада са висине од 1,2 м, секундарна посуда мора бити водонепропусна и величине од најмање 100 мм спољашњег дијаметра;

5) секундарна посуда пакује се у спољашње паковање, чија запремина не смије да прелази 4 л, односно 4 кг, по потреби, може се користити за расхлађивање суви или влажни лед, у зависности од врсте леда, спољни суд, односно паковање мора бити такво да пропушта CO₂, односно ако се користи влажни лед, не дозвољава цурење, секундарна посуда у кутији фиксира се стиропором или обичном хартијом;

6) спољна посуда, односно пакет мора бити правилно означен. Ако се материјал шаље у међународну референтну лабораторију, спољна посуда мора бити означена на следећи начин: ANIMAL PATHOGEN- PACKAGE TO BE OPENED AT THE “Centro de Vigilancia Sanitaria Veterinaria (VISAVET), Facultad de Veterinaria, HCV Planta sótano, Universidad Complutense de Madrid (UCM), Avda Puerta de Hierro s/n, 28040 Madrid, ESPAÑA, IMPORTATION AUTHORISED BY LICENCE NUMBER (....*.....) ISSUED UNDER THE IMPORTATION OF ANIMAL PATHOGEN ORDER. У простору назначеном за унос броја (....*.....) уноси се број за ткива и друге материјале ANH/2074C/2004/3*; како се ови лиценци бројеви временом мијењају, референтна лабораторија мора са времена на вријеме прије слања материјала да провјери исправност броја;

7) приликом паковања користити индивидуалну заштитну опрему (заштитна одијела, рукавице, маске и наочаре) и водити рачуна да не дође до контакта инфективног материјала са незаштитеним дијеловима тијела, након завршетка паковања извршити темељну дезинфекцију радног простора на коме је упакован материјал, материјал упакован на овакав начин задовољава услове паковања прописане Инструкцијом за паковање П650, тринаеста ревизија модела прописа Уједињених нација који регулишу транспорт инфективних супстанци и безбједан је за слање, односно испуњава услове паковања прописане IATA 602 инструкцијом.

Узорке мора пратити захтјев за врсту лабораторијског испитивања, који, између осталог, мора да садржи податке о животињској врсти, броју и врсти узорка и адреси пошиљача. Узорак који се шаље у међународну референтну лабораторију мора да прати образац узорковања. Узорак у међународну референтну лабораторију шаље се неком од специјализованих агенција за транспорт опасних материјала као што је TNT. Осим упута Министарства, попуњава се и посебан образац, који се добија од транспортне агенције, намијењен царинским органима приликом уласка узорка у земљу дестинације.

Паковање материјала и припрему узорка за слање у међународну референтну лабораторију врши национална лабораторија за АКС, на захтјев и уз одобрење Министарства.

ПРИЛОГ II

УПУТСТВО ЗА ПАКОВАЊЕ ПАТОЛОШКОГ МАТЕРИЈАЛА И
УПУЋИВАЊЕ У РЛ

Паковање узорака врши се на следећи начин:

1) примарну посуду (контејнер 50 мл) са узорком херметички затворити, дезинфиковати и ставити у био-хазард кесу коју такође треба херметички затворити парафином или адхезивном траком;

2) између примарне посуде и секундарне посуде (био-хазард кеса) уметнути обичну или папирну вату у количини довољној да у случају лома примарне посуде може да упије сву количину садржаја;

3) секундарне посуде пакују се у спољашње паковање и као такве достављају у НРП у ручном фрижидеру.

За слање узорака у ЕУ референтну лабораторију на потврдна испитивања задужена је референтна лабораторија поштујући претходну најаву и IATA правила.

ПРИЛОГ III

УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ ДЕЗИНФЕКЦИОНИХ БАРИЈЕРА
ПОШТОВАНИ ГРАЂАНИ!

С циљем заштите здравља ваших животиња и заштите ваше имовине, молимо вас да на улазима у ваша имања и ваше објекте у којима држите свиње обавезно поставите дезинфекционе баријере ради дезинфекције возила, руку и обуће људи.

Такође вас молимо да посјете вашим домаћинствима од стране посјетилаца и сусједа сведете на минималну могућу мјеру и захтијевате обавезну дезинфекцију руку, обуће и возила. На овај начин ћете заштити ваше животиње од избијања АКС.

За израду дезинфекционих баријера можете користити следећу опрему и средства:

1) на улазу у двориште поставити слој сламе у дебљини од 15 центиметара или комад сунђера, ако је могуће, дезинфекциона баријера треба делимично да буде уклопана у земљу дубине око 15 цм. Величина дезинфекционе баријере, односно газишта треба да буде таква да точкови возила могу да направе пун круг преко газишта и буду дезинфиковани у цијелости (за путничко возило најмање два метара пута један метар, а за пољопривредна моторна и друга возила величину одредити у зависности од величине возила и обима највећих точкова),

2) за дезинфекцију возила треба користити масну соду (на тријум-хидроксид - жива сода) у раствору од 2%, раствор се прави на следећи начин: на 9,8 литара обичне воде додати 200 грама масне соде, након отапања соде раствор прелити преко слоја сламе или сунђера који је постављен на мјесту дезинфекционе баријере, свакодневно вршите допуну течности у дезинфекционој баријери додавањем нових количина растворене соде, приликом рада обавезно користити заштитне наочаре и гумене рукавице ради заштите

руку од корозивног дјеловања масне соде (могу се користити заштитне рукавице и наочаре намијењене за заштиту приликом руковања хербицидима и средствима за заштиту биља),

3) на улазу у двориште, када је температура изнад нуле, поставите посуду са раствором неког од комерцијалних дезинфицијенаса који можете купити у ветеринарској или хуманој апотеци, када је температура испод нуле, посуду унијети у затворен простор, али обавезно захтијевати од посјетилаца да руке дезинфикују овим раствором тако што ће их посипати на улазу у ваше имање, умјесто лимунске киселине може се користити и неки од готових комерцијалних препарата за дезинфекцију руку, које можете набавити у ветеринарским станицама или у некој од апотека.

ПРИЛОГ IV

КОНТАКТИ ОД ЗНАЧАЈА

Републички кризни центар за контролу афричке куге свиња

Ресор за ветеринарство, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске

Драган Кнежевић, помоћник министра пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске (руководилац Републичког кризног центра)

Тел.: 051/338-965; e-mail: d.knezevic@mps.vladars.net

Радмила Чојо, начелник Одјела за епидемиологију, нуспроизводе животињског поријекла и добробит животиња

Тел.: 051/338-388; e-mail: r.cojo@mps.vladars.net

Кристина Шевић, ВСС за ветеринарску епидемиологију

Тел.: +387 51 338-920; e-mail: k.sevic@mps.vladars.net

Републичка ветеринарска инспекција

Љиљана Гојић, главни републички ветеринарски инспектор

Моб. тел.: 065/742 687; e-mail: lj.gojic@inspektorat.vladars.net

ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан" Бања Лука

Др Жељко Сладојевић, директор

Тел. 053/229 241; e-mail: zeljko.sladojevic@virs-vb.com

Проф. др Драго Н. Недић, начелник Центра за здравље животиња и безбједност хране

Тел.: 051/229 231; e-mail: drago.nedic@virs-vb.com

Др Виолета Сантра, руководилац Лабораторије за клиничку микробиологију и молекуларну дијагностику

Тел.: 051/229 221; E-mail: violeta.santrac@virs-vb.com

Мр Јелена Марић, руководилац Лабораторије за серологију

Тел.: 051/229-221; E-mail: jelena.maric@virs-vb.com

Лабораторија у ЈУ Ветеринарски институт у Бијељини

Зоран Бркић, руководилац Лабораторије за дијагностику АКС

Тел.: 055/221/480; e-mail: zoran.brkic@virs-vb.com

Републички, градски и општински ветеринарски инспектори у Републици Српској

Редни број	Мјесто	Адреса	Републичка/градска/општинска ветеринарска инспекција	Име и презиме инспектора	Телефон	Мобилни	Факс	E-mail
1	Бања Лука	Вељка Млађеновића б.б.	Републичка ветеринарска инспекција	Владимир Милијевић	051/334-650	065/940-836	051/450-272	v.milijevic@inspektorat.vladars.net
2	Бања Лука	Вељка Млађеновића б.б.	Републичка ветеринарска инспекција	Горан Чубриловић	051/334-650	066/140-988	051/450-272	g.cubrilovic@inspektorat.vladars.net
3	Бања Лука	Трг српских владара 1	Градска ветеринарска инспекција	Горан Мишић	051/244-477	065/441-132	051/244-470	goran.misic@banjaluka.rs.ba
4	Бања Лука	Трг српских владара 1	Градска ветеринарска инспекција	Зоран Савановић	051/244-477	065/441-113	051/244-470	zoran.savanovic@banjaluka.rs.ba
5	Бања Лука	Трг српских владара 1	Градска ветеринарска инспекција	Маринко Кежић	051/244-477	065/522-382	051/244-470	marinko.kezic@banjaluka.rs.ba
6	Бања Лука	Трг српских владара 1	Градска ветеринарска инспекција	Марко Сабљић	051/244-477	066/326-404	051/244-470	marko.sabljiic@banjaluka.rs.ba
7	Бања Лука	Трг српских владара 1	Градска ветеринарска инспекција	Младенка Арежина	051/244-477	065/441-112	051/244-470	mladenka.arezina@banjaluka.rs.ba
8	Бања Лука	Трг српских владара 1	Градска ветеринарска инспекција	Саша Ракић	051/244-477	066/956-403	051/244-470	sasa.rakic@banjaluka.rs.ba
9	Бијељина	Сремска бр. 2	Републичка ветеринарска инспекција	Братислав Лукић	055/294-720	066/830-273	055/294-710	b.lukic@inspektorat.vladars.net
10	Бијељина	Сремска бр. 2	Републичка ветеринарска инспекција	Зоран Ђорђевић	055/294-720	065/940-987	055/294-710	z.djordjic@inspektorat.vladars.net
11	Бијељина	Трг краља Петра Карађорђевића 1	Градска ветеринарска инспекција	Бојан Гаврић	055/233-100	065/339-736	055/233-402	bojan.gavric@gradbijeljina.org

Редни број	Мјесто	Адреса	Републичка/градска/општинска ветеринарска инспекција	Име и презиме инспектора	Телефон	Мобилни	Факс	E-mail
12	Бијељина	Трг краља Петра Карађорђевића 1	Градска ветеринарска инспекција	Весна Живковић	055/233-100	066/683-933	055/233-402	vesna.zivkovic@gradbijeljina.org
13	Бијељина	Трг краља Петра Карађорђевића 1	Градска ветеринарска инспекција	Драган Петровић	055/233-100	065/584-384	055/233-402	slavisa.stankic@gradbijeljina.org
14	Бијељина	Трг краља Петра Карађорђевића 1	Градска ветеринарска инспекција	Младен Јовановић	055/233-100	065/627-080	055/233-402	mladen.jovanovic@gradbijeljina.org
15	Бијељина	Трг краља Петра Карађорђевића 1	Градска ветеринарска инспекција	Славиша Станкић	055/233-100	065/589-782	055/233-402	slavisa.stankic@gradbijeljina.org
16	Билећа	Владимира Гаћиновића бр. 2	Републичка ветеринарска инспекција	Весна Милошевић	059/380-440	065/940-859	059/380-440	v.milosevic@inspektorat.vladars.net
17	Брод	Светог Саве 17	Општинска ветеринарска инспекција	Гордана Нишић	053/610-517	065/702-913	053/610-517	nisicg@opstina-brod.net
18	Вишеград	Андрићград б.б.	Општинска ветеринарска инспекција	Владимир Крстић	058/621-108	066/349-685	058/620-602	inspekcije@opstinavisegrad.com
19	Власеница	Свестосавска 14	Општинска ветеринарска инспекција	Јелена Шевоац	056/490-087	065 238-491	-	jelenas@opstinavlasenica.org
20	Градишка	Видовданска 1а	Градска ветеринарска инспекција	Бојан Мирјанић	051/810-368	065/405-097	051/810-470	bojan.mirjanic@opstina-gradiska.com
21	Градишка	Видовданска 1а	Градска ветеринарска инспекција	Душан Стојчић	051/810-368	065/998-068	051/810-470	dusan.stojic@opstina-gradiska.com
22	Градишка	Видовданска 1а	Градска ветеринарска инспекција	Маја Милаковић	051/810-368	066/400-753	051/810-470	maja.milakovic@opstina-gradiska.com
23	Дервента	Трг ослобођења 3	Општинска ветеринарска инспекција	Весна Ђукић	053/315-189	065/644-272	053/315-189	vesnad@derventa.ba
24	Добој	Светог Саве бр. 20	Републичка ветеринарска инспекција	Верица Драгићевић	053/236-501	065/401-975	053/236-503	v.dragicevic@inspektorat.vladars.net
25	Добој	Хиландарска 1	Градска ветеринарска инспекција	Младен Драгићевић	053/223-629	065/511-611	053/223 629	inspekcija@doboј.gov.ba
26	Доњи Жабар	Трг младости број 2	Општинска ветеринарска инспекција	Милан Игњић	054/875-122	065/589-260	054/875-100	mignjic.vet@gmail.com
27	Зворник	Светог Саве 124	Општинска ветеринарска инспекција	Мирослав Радић	056/232-231	065/522-951	056/232-221	miroslav.radic@gradzvorник.org
28	Источно Сарајево	Стефана Немање 14	Општинска ветеринарска инспекција	Весна Лемез	057/342-596	065/292-409	057/342-731 057/226-787	inspekcija@gradistocnosarajevo.net
29	Козарска Дубица	Светосавска бр. 5	Општинска ветеринарска инспекција	Ана Иванц	052/416-028	065/140-654	-	inspekcijakd@gmail.com
30	Козарска Дубица	Светосавска бр. 5	Општинска ветеринарска инспекција	Драган Тутњиловић	052/448 244	066/714-829	-	dragan.tutnjilovic@mlijekoprodukt.com
31	Котор Варош	Цара Душана б.б.	Општинска ветеринарска инспекција	Славица Бубић	051/783-638	066/783-483 065/317-473	051/783-602	slavicabubic@opstinakv.org
32	Лакташи	Карађорђева 56	Општинска ветеринарска инспекција	Владимир Вулин	051/334-265	066/725-461	051/334-245	vladimir.vulin@laktasi.net
33	Лакташи	Карађорђева 56	Општинска ветеринарска инспекција	Вукосава Вучковић	051/334-265	065/706-465	051/334-245	vuka.vuckovic@laktasi.net
34	Лакташи	Карађорђева 56	Општинска ветеринарска инспекција	Добрила Алаша	051/334-265	065/581-956	051/334-245	dobrila.alasa@laktasi.net
35	Модрича	Видовданска бр. 1	Општинска ветеринарска инспекција	Споменка Мићић	053/810-409	065/690-113	053/811-554, 810-433	nprivreda@modrica.ba
36	Мркоњић Град	Трг краља Петра Карађорђевића 1	Општинска ветеринарска инспекција	Рада Ковачевић	050/220-942	066/700-131	050/220-954	inspekcijamgrad@gmail.com
37	Невесиње	Цара Душана бр. 44	Општинска ветеринарска инспекција	Небојша Бјелица	059/222-605	065/547-845	059/601-018	nebojel@gmail.com
38	Нови Град	Петра Кочића број 2	Општинска ветеринарска инспекција	Вујиновић Бошко	052/720-464	066/615-965	052/720-464	bosko.v@opstina-novigrad.com
39	Пале	Сердар Јанка Вукотића бр.1	Републичка ветеринарска инспекција	Бранислава Шекарић	057/201-250	065/402-796	057/201-191	b.sekaric@inspektorat.vladars.net
40	Пале	Романијска 15	Општинска ветеринарска инспекција	Славица Гавриловић-Сефер	057/227-300	065/721-437	057/227-300	inspekcija.pale@gmail.com
41	Приједор	Академика Јована Рашковића бр.10, поштански претинац 50	Републичка ветеринарска инспекција	Синиша Росић	052/211-125	066/821-759	052/211-125	s.rosic@inspektorat.vladars.net
42	Приједор	Трг ослобођења 1	Општинска ветеринарска инспекција	Драгана Вукојевић	052/234-911	065/311-078	052/234-911	dragana.vukojevic@prijedorgrad.org
43	Прњавор	Светог Саве 10	Општинска ветеринарска инспекција	Александар Гарић	051/663-267	065/625-272	051/663-267	inspekcija@prnjavor.ba
44	Рогатица	Српске слоге 93	Општинска ветеринарска инспекција	Младенка Кариклић	058/415-406	065/663-542	058/420-531	mladenka.kariklic@gmail.com
45	Соколац	Гласиначка 13	Општинска ветеринарска инспекција	Богданка Новосел	057/448-675	065/704-304	057/448-675	inspekcija@gradistocnosarajevo.net
46	Србац	Трг бораца 1	Општинска ветеринарска инспекција	Ненад Вујинић	051/740-044	065/849-222	051/740-152	inspekcija_srbac@teol.net
47	Сребреница	Сребреничког одреда б.б.	Општинска ветеринарска инспекција	Младен Тешић	056/445-542	065/181-331	056/445-507	veterinarski.insp@srebrenica.gov.ba
48	Теслић	Карађорђева 18	Општинска ветеринарска инспекција	Дражен Ковачевић	053/410-570	066/985-399	053/411-541	veterinarskiinspektor@opstinatestic.com
49	Требинје	Вука Караџића 2	Градска ветеринарска инспекција	Милан Видаковић	059/272-622	066/906-068	059/272-622	inspekcije105@trebinje.rs.ba

Редни број	Мјесто	Адреса	Републичка/градска/општинска ветеринарска инспекција	Име и презиме инспектора	Телефон	Мобилни	Факс	E-mail
50	Требинје	Вука Караџића 2	Градска ветеринарска инспекција	Ратка Гавриловић	059/272-622	065/146-737	059/272-622	inspekcije105@trebinje.rs.ba
51	Фоча	Краља Петра I	Општинска ветеринарска инспекција	Сања Шолаја	058/212-115	066/073-783	058/210-488	inspekcijafoca@gmail.com

Овлашћене ветеринарске организације у Републици Српској

Редни број	Град / општина	Организациони облик в.о.	Назив ветеринарске организације	Адреса ветеринарске организације	Сједиште ветеринарске организације	Телефон	Мобилни телефон	Факс	Е-пошта
1	Бања Лука	Ветеринарска станица	“Бања Лука” а.д.	Књаза Милоша 23	Бања Лука	051/303-113	-	051/303-043	vetstanbl@blic.net
2	Бања Лука	Ветеринарска станица	“Вет центар” д.о.о.	Карађорђева б.б.	Бања Лука	051/288-850	065/981-786	-	vetcentar@teol.net
3	Бања Лука	Ветеринарска амбуланта	“Влајић”	Стричићи б.б.	Бања Лука	066/613-888	066/613-888	-	vlajic.vet@gmail.com
4	Берковићи	Ветеринарска амбуланта	“Берковићи”	Берковићи б.б.	Берковићи	065/219-764	-	-	vet.berkovići@gmail.com
5	Бијељина	Ветеринарска станица	“Farma Trend” д.о.о.	Карађорђева б.б., Дворови	Бијељина	055/350-756	-	055/350-756	pantic_srdjan@yahoo.com
6	Бијељина	Ветеринарска станица	“Nutritio” д.о.о.	Велика Обарска б.б.	Бијељина	055/383-458	-	055/384-160	nutritio-bn@teol.net
7	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	“Savi mix”	Доња Чајавица б.б.	Бијељина	055/370-160	065/251-310	-	
8	Бијељина	Ветеринарска станица	“Бијељина” а.д.	Рачанска 56	Бијељина	055/204-324	-	055/209-826	veterinarska@telrad.net
9	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	“Божић вет”	Љељенча б.б.	Бијељина	055/255-211	065/595-344	-	vabozicvet@gmail.com
10	Бијељина	Ветеринарска станица	“Ветагро” д.о.о.	Доњи Драгалевац б.б.	Бијељина	055/370-200	-	-	vetagrodoo@gmail.com
11	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	“Ветеринар”	Доње Црњелово б.б.	Бијељина	065/722-148	065/722-148	-	todorovicdrbranko@gmail.com
12	Бијељина	Ветеринарска станица	“Вон”	Српске војске 296	Бијељина	055/201-250; 055/227-300	065/664-729	055/227-303	intervet.von@gmail.com
13	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	“Лаки вет”	Амајлије б.б.	Бијељина	055/394-464	065/601-402	-	laki-vet@teol.net
14	Бијељина	Ветеринарска станица	“Лукић”	Сухо Поље б.б.	Бијељина	055/325-600	065/849-151	-	lukicvet1@gmail.com
15	Бијељина	Ветеринарска станица	“Милвет” д.о.о.	Вршани б.б.	Бијељина	055/371-321	065/546-856	055/371-321	milinkovicmilan@rocketmail.com
16	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	“Нова вет”	Којчиновац б.б.	Бијељина	055/480-008	065/433-119	-	novavet15@gmail.com
17	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	“Пет вет” д.о.о.	Главичице б.б.	Бијељина	065/344-516	065/344-516	055/551-546	totaceca@hotmail.com
18	Бијељина	Ветеринарска станица	“Попови”	Попови б.б.	Бијељина	055/392-424	065/569-772	055/392-424	popovivetbn@hotmail.com
19	Бијељина	Ветеринарска станица	“Прима Вет”	Ђорђа Васића 2, Јања	Бијељина	055/542-200	-	-	nkarisik@telrad.net
20	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	“Провет” д.о.о.	Модран б.б.	Бијељина	065/517-453	065/517-453	-	provetbijeljina@gmail.com
21	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	“Фарма - вет” д.о.о.	Карађорђева б.б.	Бијељина	055/425-421	-	-	farmavet.dvorovi@yahoo.com
22	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	“Франко џеп” д.о.о.	Вршани б.б.	Бијељина	055/371-094	-	-	frankodzep@live.com
23	Бијељина	Ветеринарска амбуланта	ПД “Семберија” а.д. Бијељина	Ново Село б.б.	Бијељина	055/257-013	-	-	semberijavetdoo@yahoo.com
24	Билећа	Ветеринарска станица	“Билећа” д.о.о.	Леонтија Нипковића 58	Билећа	059/380-650	-	059/380-651	vet.bileca@gmail.com
25	Братунац	Ветеринарска амбуланта	“Вета”	Трг Милоша Обилића б.б.	Братунац	056/411-297	065/800-613	-	pvaveta@hotmail.com
26	Братунац	Ветеринарска амбуланта	“Ветеринариа”	Светог Саве б.б.	Братунац	056/410-600	065/055-023	056/410-600	m_mrasic@yahoo.com
27	Брод	Ветеринарска амбуланта	“Брод” а.д.	Стевана Немање б.б.	Брод	053/610-418	066/611-577	053/610-418	veterinarskabrod@gmail.com
28	Брод	Ветеринарска амбуланта	“Камен” д.о.о.	Доњи Клакар б.б.	Брод	053/482-214	066/443-465	053/482-214	vakamendoo@gmail.com
29	Вишеград	Ветеринарска амбуланта	“Вишеград” а.д.	Војводе Степе 10	Вишеград	058/621-316	065/686-857	-	
30	Власеница	Ветеринарска станица	“Власеница” а.д.	Устаничка 22	Власеница	056/733-209	-	056/734-919	veterina@teol.net
31	Власеница	Ветеринарска амбуланта	“Нова”	Илије Бирчанина б.б.	Власеница	066/724-335	066/724-335	-	vet.nova.vlas@hotmail.com
32	Вукосавље	Ветеринарска амбуланта	“Вукосавље”	Вучијачка бр. 8	Вукосавље	053/707-007	065/821-241	053/707-007	ahmetbegovic@hotmail.com
33	Гацко	Ветеринарска станица	“Гацко” а.д.	Стојана Ковачевића бр. 31	Гацко	059/472-667	065/628-575	059/472-667	v.gacko@teol.net
34	Градишка	Ветеринарска станица	“Ветерина систем Сладојевић” д.о.о.	Нова Топола б.б.	Градишка	051/891-801	065/510-600	051/891-801	vssladojevic@gmail.com

Редни број	Град / општина	Организациони облик в.о.	Назив ветеринарске организације	Адреса ветеринарске организације	Сједиште ветеринарске организације	Телефон	Мобилни телефон	Факс	Е-пошта
35	Градишка	Ветеринарска станица	“Зо и Зо” д.о.о.	Светозара Марковића б.б.	Градишка	051/835-450	-	051/835-450	zoizo@blic.net
36	Градишка	Ветеринарска амбуланта	“Николесић” д.о.о.	Градишка цеста 345	Градишка	051/892-802	065/764-836	-	miroslavnikolesic@yahoo.com
37	Градишка	Ветеринарска амбуланта	“Самарија” д.о.о.	Чатрња 81а	Градишка	065/254-100	065/254-100	-	veterinasamardzija@gmail.com
38	Градишка	Ветеринарска амбуланта	“Суботић” д.о.о.	Војводе Бојовића 21	Градишка	051/816-997	065/483-889	051/816-997	veterinarskasubotic@gmail.com
39	Градишка	Ветеринарска станица	“Трговет” д.о.о.	Дубраве 79	Градишка	051/860-400	065/870-537	051/860-400	trgovet@yahoo.com
40	Дервента	Ветеринарска станица	“Дервента” а.д.	Српске војске бр. 10	Дервента	053/333-202	065/767-694	053/333-202	slavisa_djokic@yahoo.com
41	Дервента	Ветеринарска амбуланта	“Ђокић”	Велика Сочаница	Дервента	053/325-215	065/999-928	-	vadjokic@outlook.com
42	Дервента	Ветеринарска амбуланта	“Јелисић”	Српске војске бр. 50	Дервента	053/334-478	-	-	bojanjelisic@outlook.com
43	Дервента	Ветеринарска амбуланта	“Татић”	Марије Бурсаћ бр.70	Дервента	053/334-288	065/562-857	053/333-107	tatic-d@teol.net
44	Добој	Ветеринарска станица	“Добој” а.д.	Крњинске српске бригаде 123	Добој	053/242-059	-	053/224-651	vetdoboј@teol.net
45	Добој	Ветеринарска станица	“Lipljak Trade” д.о.о.	Краља Александра 966	Добој	053/207-730	-	053/224-651	lipljak_trade@yahoo.com
46	Доњи Жабар	Ветеринарска амбуланта	АД “Ветеринарска станица” Шамац ПП “Доњи Жабар”	Доњи Жабар б.б.	Доњи Жабар	054/875-239	065/545-386	-	markovukovic0804@gmail.com
47	Зворник	Ветеринарска станица	Зворник а.д. ПП Ветеринарска станица “Анима вет”	Козлук 61	Зворник	056/210-400	065/879-469	056/210-785	darkoj72@yahoo.com
48	Зворник	Ветеринарска амбуланта	“Дрина вет”	Пилица б.б.	Зворник	056/398-398	065/890-031	-	rankodjuric2@yahoo.com
49	Зворник	Ветеринарска станица	“Козлук”	Подрињска 61	Зворник	056/210-400	065/513-543	056/210-785	veterinarskazv@spinter.net
50	Зворник	Ветеринарска амбуланта	“С - вет”	Ораовац б.б.	Зворник	056/318-112	066/176-275	-	slobodan.bobo.radovic@gmail.co
51	Зворник	Ветеринарска амбуланта	“Томић”	Каракај б.б.	Зворник	056/260-430	065/655-473	056/260-430	tomicvet12@gmail.com
52	Источна Илиџа	Ветеринарска амбуланта	“Источна Илиџа”	В. Р. Путника 14	Источна Илиџа	057/316-611	065/926-677	057/316-611	vet.istocnailedija@gmail.com
53	Источна Илиџа	Ветеринарска амбуланта	“Мастино”	Војковићи б.б.	Источна Илиџа	065/531-397	065/531-397	057/316-582	srđjanveletic@yahoo.com
54	Источни Стари Град	Ветеринарска амбуланта	“ЗОО-вет” д.о.о.	Младена Тодоровића б.б.	Пале	057/222-180	065/523-140	-	zoovets@gmail.com
55	Источно Ново Сарајево	Ветеринарска амбуланта	“Ветанова”	Војводе Радомира Путника 56	Источно Ново Сарајево	-	065/435-843	057/342-600	vetanova@gmail.com
56	Језеро	Ветеринарска станица	“Рудић” д.о.о.	Подбрдо б.б.	Мркоњић Град	050/280-050	065/511-162	050/280-051	nemanjarudic@yahoo.com
57	Калиновик	Ветеринарска амбуланта	“Ланс”	Пешута Кларифа б.б.	Калиновик	065/495-356	065/495-356	-	vekodamjanac@gmail.com
58	Кнежево	Ветеринарска амбуланта	“Vet Coop 2”	Рајка Дукића б.б.	Кнежево	051/927-975	065/008-536	-	vetcoop2@yahoo.com
59	Кнежево	Ветеринарска амбуланта	“Кнежево” д.о.о.	Рајка Дукића б.б.	Кнежево	051/591-645	065/685-871	051/594-072	vetstancakn@gmail.com
60	Козарска Дубица	Ветеринарска станица	“Вет-тим” д.о.о.	1300 каплара б.б.	Козарска Дубица	066/492-444	-	052/417-363	mirkoborkovic@yahoo.com
61	Козарска Дубица	Ветеринарска станица	“Јевевица” д.о.о.	Видованска бр. 39	Козарска Дубица	052/416-202	065/412-216	052/416-202	vajezevica@yahoo.com
62	Костајница	Ветеринарска станица	“Вет-тим” д.о.о.	1300 каплара б.б.	Козарска Дубица	066/492-444	-	052/417-363	mirkoborkovic@yahoo.com
63	Котор Варош	Ветеринарска амбуланта	“Жупљанин”	Цара Душана бр.80	Котор Варош	051/783-170	-	051/882-121	vet.stanica.kv@gmail.com
64	Котор Варош	Ветеринарска амбуланта	“Кршић”	Гаврила Принципа б.б.	Котор Варош	051/785-074	-	051/785-074	kršici@yahoo.com
65	Крупа на Уни	Ветеринарска станица	“Ветеринарија” д.о.о.	Доситеја Обрадовића б.б.	Нови Град	052/751-664	065/605-061	052/751-664	veterinarijang@teol.net
66	Крупа на Уни	Ветеринарска станица	“Ветмедик”	Доњи Агићи 63	Нови Град	065/442-881	065/442-881	-	vetmedik.bradic@gmail.com
67	Купрес	Ветеринарска станица	“Рудић” д.о.о.	Подбрдо б.б.	Мркоњић Град	050/280-050	065/511-162	050/280-051	nemanjarudic@yahoo.com
68	Лакташи	Ветеринарска амбуланта	“Крнета”	Александровац 26	Лакташи	051/580-893	065/511-919	051/582-001	vet.amb.krmeta@outlook.com
69	Лакташи	Ветеринарска станица	“Лакташи” а.д.	Гаврила Принципа 1	Лакташи	051/532-031	065/512-678	051/532-882	vetstancalaktasi@gmail.com
70	Лакташи	Ветеринарска амбуланта	“Медивет”	Цара Душана 128а	Лакташи	051/584-769	065/514-435	051/584-769	medivet@blic.net
71	Лакташи	Ветеринарска амбуланта	“Супер вет” д.о.о.	Немањина б.б.	Лакташи	065/549-696	-	-	supervetmb@gmail.com

Редни број	Град / општина	Организациони облик в.о.	Назив ветеринарске организације	Адреса ветеринарске организације	Сједиште ветеринарске организације	Телефон	Мобилни телефон	Факс	Е-пошта
72	Лопаре	Ветеринарска амбуланта	“Medicus-Vet”	Пељаве б.б.	Лопаре	055/771-350	-	-	ljubisalaz@telrad.net
73	Лопаре	Ветеринарска станица	“Лопаре” ј.о.д.п.	Мачковац б.б.	Лопаре	055/650-038	065/628-053	055/650-038	zovet@teol.net
74	Љубиње	Ветеринарска амбуланта	“Шијаковић”	Светосавска б.б.	Љубиње	059/621-192	065/547-457	059/621-192	
75	Милићи	Ветеринарска амбуланта	“Занум - вет”	Солунских јунака б.б.	Милићи	056/741-036	065/704-834	056/741-036	zanumvet@gmail.com
76	Модрича	Ветеринарска станица	“Модрича” а.д.	Војводе Степе Степановић 30	Модрича	053/820-971	065/523-824	053/820-970	md-vsm@teol.net
77	Мркоњић Град	Ветеринарска амбуланта	“Димитрић”	Цара Душана б.б.	Мркоњић Град	-	065/581-494	-	bojinovicjovica@gmail.com
78	Мркоњић Град	Ветеринарска станица	“Рудић” д.о.о.	Подбрдо б.б.	Мркоњић Град	050/280-050	065/511-162	050/280-051	nemanjarudic@yahoo.com
79	Невесинье	Ветеринарска амбуланта	“Damjanac Comranu” д.о.о.	Обрена Ивковића б.б.	Невесинье	059/601-711	065/583-524	059/601-711	zdamjanacvet@gmail.com
80	Невесинье	Ветеринарска станица	“Невесинье” а.д.	Немањина б.б.	Невесинье	059/601-190	065/536-980	059/601-190	mmavrak@teol.net
81	Нови Град	Ветеринарска станица	“Ветеринарија” д.о.о.	Доситеја Обрадовића б.б.	Нови Град	052/751-664	065/605-061	052/751-664	veterinarijang@teol.net
82	Нови Град	Ветеринарска станица	“Ветмедик”	Доњи Агићи 63	Нови Град	065/442-881	065/442-881	-	vetmedik.bradic@gmail.com
83	Ново Горажде	Ветеринарска амбуланта	“Чајнич” о.ј.д.п.	Сердар Јанка Вукотића 33	Чајнич	058/315-353	065/683-964	058/315-353	vet.stan.ca@gmail.com
84	Осмаци	Ветеринарска амбуланта	“Осмаци” ј.п.	Осмаци б.б.	Осмаци	056/332-031	-	056/597-404	sasabta@gmail.com
85	Оштра Лука	Ветеринарска станица	“Ветмедик”	Доњи Агићи 63	Нови Град	065/442-881	065/442-881	-	vetmedik.bradic@gmail.com
86	Оштра Лука	Ветеринарска амбуланта	“ДЈ вет”	Оштра Лука б.б.	Оштра Лука	-	065/439-510	-	vetambdjvet@gmail.com
87	Пале	Ветеринарска амбуланта	“ЗОО-вет” д.о.о.	Младена Тодоровића б.б.	Пале	057/222-180	065/523-140	-	zoovets@gmail.com
88	Пелагићево	Ветеринарска амбуланта	“Зора - вет”	Пелагићево б.б.	Пелагићево	054/810-003	-	054/810-003	zoravet1@gmail.com
89	Петровац	Ветеринарска амбуланта	“Димитрић”	Цара Душана б.б.	Мркоњић Град	-	065/581-494	-	bojinovicjovica@gmail.com
90	Петрово	Ветеринарска амбуланта	“Зоовет - Рурић”	Какмуж, Баре III, 16	Петрово	065/765-699	-	-	zoovetdjuric@gmail.com
91	Петрово	Ветеринарска амбуланта	“Lipjak Trade” д.о.о. ПУ “Петрово”	Трг Немањина б.б.	Петрово	053/260-676	066/894-582	-	duskodjuric84@gmail.com
92	Приједор	Ветеринарска амбуланта	“Алфа - вет”	Проте Матије Пенатовић 24а	Приједор	052/231-907	065/667-067	052/231-475	dragano@poen.net
93	Приједор	Ветеринарска станица	“Арифагић инвестмент” д.о.о.	Трнополе 61	Приједор	052/320-212	062/089-510	-	vetai@outlook.com
94	Приједор	Ветеринарска станица	“МК вет” д.о.о.	Младена Стојановића 15	Приједор	065/375-152	065/375-152	-	mkvetdoo@yahoo.com
95	Приједор	Ветеринарска станица	“Nova-vet K&K” д.о.о.	Козарска б.б.	Приједор	065/704-189	065/302-935	052/333-318	veliborkešic@yahoo.com
96	Прњавор	Ветеринарска станица	“Еуро-вет” д.о.о.	Магистрални пут б.б.	Прњавор	051/663-033	065/588-347	-	eurovet1@gmail.com
97	Прњавор	Ветеринарска амбуланта	“Нина-вет” д.о.о.	Горњи Смиртићи б.б.	Прњавор	051/668-711	-	-	ninavetdoo@gmail.com
98	Прњавор	Ветеринарска станица	“Прњавор” а.д.	Војводе Степе Степановић 4	Прњавор	051/660-427	-	-	vsprnjavor@hotmail.com
99	Прњавор	Ветеринарска станица	“Стојчић” д.о.о.	Горњи Смиртићи б.б.	Прњавор	051/655-556	065/672-599	-	stojcic.vet@hotmail.com
100	Рибник	Ветеринарска амбуланта	“Влајић”	Стричићи б.б.	Бања Лука	066/613-888	066/613-888	-	vlajic.vet@gmail.com
101	Рибник	Ветеринарска станица	“Рибник” д.о.о.	Раде Јованића б.б.	Рибник	050/431-217	065/800-225	050/431-020	vet.stan.ribnik@gmail.com
102	Рибник	Ветеринарска станица	“Рудић” д.о.о.	Подбрдо б.б.	Мркоњић Град	050/280-050	065/511-162	050/280-051	nemanjarudic@yahoo.com
103	Рогатица	Ветеринарска амбуланта	“Анимал вет”	Српске Слоге б.б.	Рогатица	066/965-553	066/662-445	-	danko.brkic@yahoo.com
104	Рогатица	Ветеринарска амбуланта	“Рогатица” а.д.	Рогатичке бригаде 29	Рогатица	058/415-135	065/833-498	058/415-135	vetrog@teol.net
105	Рудо	Ветеринарска амбуланта	“Саво”	Светосавска 8	Рудо	058/711-110	065/602-270	058/711-110	vsrudo@gmail.com
106	Соколац	Ветеринарска станица	“Соколац” д.о.о.	Милоша Обилића б.б.	Соколац	057/448-116	065/681-819	057/400-355	jadrankastanisc@gmail.com
107	Србац	Ветеринарска амбуланта	“Агро-ветерина”	Ножичко б.б.	Србац	051/753-273	065/548-090	-	jadrankastanisc@gmail.com
108	Србац	Ветеринарска амбуланта	“Инста” д.о.о.	Данка Митрова б.б.	Србац	051/740-928	065/598-351	-	zixon.dario@gmail.com
109	Србац	Ветеринарска станица	“Интер-вет” п.д.	Пријебљеви б.б.	Србац	051/741-429	066/668-706	-	biljana@mimcoop.com

Редни број	Град / општина	Организациони облик в.о.	Назив ветеринарске организације	Адреса ветеринарске организације	Сједиште ветеринарске организације	Телефон	Мобилни телефон	Факс	Е-пошта
110	Србац	Ветеринарска станица	“Миланковић” д.о.о.	Данка Митрова б.б.	Србац	051/740-775	-	051/740-775	nmk.vet@hotmail.com
111	Србац	Ветеринарска амбуланта	“Србац” д.о.о.	Данка Митрова б.б.	Србац	051/740-007	065/522-446	051/740-325	vetrbac@teol.net
112	Сребреница	Ветеринарска амбуланта	“Ин - вет”	Кутлићи б.б.	Сребреница	-	065/180-589	-	samiraf1976@hotmail.com
113	Станари	Ветеринарска амбуланта	“Медико вет” д.о.о.	Остружња Доња б.б.	Станари	053/290-024	065/034-022	-	vlada_vet@yahoo.com
114	Станари	Ветеринарска амбуланта	АД ВС Добој ПП “Станари”	Рашковци 6	Станари	053/290-034	-	-	vetdoboј@teol.net
115	Теслић	Ветеринарска амбуланта	“Др Ковачевић”	Карађорђева б.б.	Теслић	053/433-635	065/524-424	053/433-635	kovacevic.danijel8@gmail.com
116	Теслић	Ветеринарска станица	“Теслић” а.д.	Карађорђева б.б.	Теслић	053/431-188	-	053/431-188	vet_tes@teol.net
117	Требиње	Ветеринарска амбуланта	“Дана”	Солунска 32	Требиње	059/490-290	065/697-535	059/490-290	vetmilicd@gmail.com
118	Требиње	Ветеринарска станица	“Срна”	Луке Вукаловића 33	Требиње	059/226-157	-	059/226-157	vetamsrna@gmail.com
119	Трново	Ветеринарска амбуланта	“Источна Илиџа”	В. Р. Путника 14	Источна Илиџа	057/316-611	065/926-677	057/316-611	vet.istocnaIlijda@gmail.com
120	Трново	Ветеринарска амбуланта	“Мастино”	Војковићи б.б.	Источна Илиџа	065/531-397	065/531-397	057/316-582	srđjanveletic@yahoo.com
121	Угљевик	Ветеринарска станица	“Medicus - vet” д.о.о.	Забрђе б.б.	Угљевик	055/771-350	065/818-601	055/771-350	ljubisalaz@telrad.net
122	Угљевик	Ветеринарска амбуланта	“Миле - вет” д.о.о.	Војводе Мишића 15	Угљевик	055/773-450	065/616-212	055/773-451	mile.vet2406@gmail.com
123	Угљевик	Ветеринарска амбуланта	“Томо”	Доња Трнова 178	Угљевик	055/552-411	066/095-234	-	dr.gajic@hotmail.com
124	Угљевик	Ветеринарска станица	“Угљевик” а.д.	Модран б.б.	Угљевик	055/776-237	065/643-072	055/776-237	vetstaug@gmail.com
125	Фоча	Ветеринарска амбуланта	“Ћоне”	Јеврејска б.б.	Фоча	058/214-850	065/581-166	-	conevetamb@gmail.com
126	Фоча	Ветеринарска станица	“Фоча” а.д.	Петра Кочића 4	Фоча	058/212-977	-	058/212-977	vetstfoca@yahoo.com
127	Хан Пијесак	Ветеринарска амбуланта	“Хан Пијесак” ј.у.	Железничка 18	Хан Пијесак	057/557-672	065/238-491	057/557-672	veterinar@teol.net
128	Чајниче	Ветеринарска амбуланта	“Чајниче” о.ј.д.п.	Сердар Јанка Вукотића 33	Чајниче	058/315-353	065/683-964	058/315-353	vet.stan.ca@gmail.com
129	Челинац	Ветеринарска амбуланта	“Vet Коор”	Краља Петра I Карађорђевића 60	Челинац	066/381-268	065/008-536	-	vetcoop@yahoo.com
130	Челинац	Ветеринарска амбуланта	“Зельковић”	Милана Личине б.б.	Челинац	051/553-702	-	051/555-067	veterinaryeljkoVIC@gmail.com
131	Шамац	Ветеринарска станица	“ШАМАЦ” а.д.	Његошева б.б.	Шамац	054/620-610	065/524-013	054/620-610	mruzica@hotmail.com
132	Шековићи	Ветеринарска амбуланта	“Шековићи” а.д.	Јосипа Ковачевића 55	Шековићи	056/653-614	065/603-885	056/653-614	veterinarska.sekovic@gmail.com
133	Шипово	Ветеринарска амбуланта	“Рудић” д.о.о., ПП “Шипово”	Српских бораца б.б.	Шипово	-	065/614-792	-	nemanjarudic@yahoo.com
134	Шипово	Ветеринарска амбуланта	“Шипово” а.д.	Светосавска 9	Шипово	050/371-169	066/091-038	050/371-169	vet.sta.sipovo@gmail.com

ПРИЛОГ V/1

ИЗЈАВА

лица која су боравила у зараженим или на заразу сумњивим имањима или другим зараженим локацијама

Изјављујем да сам упознат са забраном да по изласку из зона заражених и угрожених од афричке куге свиња нећу посјећивати ниједно имање, сајам, изложбу или било који други објект у коме се држе свиње најмање два дана од момента изласка из зараженог и угроженог подручја.

Обавезујем се да ћу непосредно прије напуштања угрожене зоне извршити детаљно прање аутомобила.

Обавезујем се да ћу сву своју обућу и одјећу детаљно очистити и опрати одмах по доласку кући или на друго одредиште.

Изјаву дајем под пуном моралном, материјалном и кривичном одговорношћу, свјестан свих законских посљедица ако прекршим ову обавезу.

Датум и вријеме напуштања зараженог подручја:

У _____

Изјаву дао:

ЈМБГ

ПРИЛОГ V/2

Ветеринарска организација

Датум и мјесто:

Зона: заражена/угрожена/надзора (заокружити одговор)

ЗАПИСНИК

О извршеној контроли и попису свиња на имању ИД број _____, власника _____, а у вези са избијањем афричке куге свиња (АКС).

Контролу извршио:

1. Ветеринарски инспектор

2. Ветеринар из надлежне ветеринарске организације

Власник/држалац животиња _____

Телефон: _____

Адреса: _____

Мјесто: _____

Град/општина _____

Странка је информисана о свом праву и обавези да учествује у свим фазама контроле и о свом праву да се изјасни о свим чињеницама и околностима утврђеним од стране надлежног ветеринара / ветеринарског инспектора у овој контроли.

Контрола започета у: _____ часова

ИЗВЈЕШТАЈ

Након добијања извјештаја ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске “Др Васо Бутозан” Бања Лука, број _____, од _____, којим се потврђује присуство вируса афричке куге свиња, сходно одредбама Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести афричке куге свиња („Службени гласник Републике Српске“, број 71/19) и Рјешења број: _____, од _____, министра пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске, којим се одређује заражено и угрожено подручје у којем се мора спровести контрола услова држања свиња и попис свих имања на којима се држе свиње у полупречнику од три, односно 10 км од мјеста гдје је потврђено избијање афричке куге свиња, извршена је контрола на имању горенаведеног власника / држаоца свиња.

На имању свиње се држе: екстензивно / интентивно / комерцијална фарма

Ограђено имање: **ДА / НЕ**

Контакт са дивљим свињама: **могућ/немогућ**

Свиње показују клиничке симптоме који указују на сумњу на АКС: **ДА / НЕ**

Примијећени су следећи клинички симптоми (заокружити одговор):

- 1) апатија **ДА / НЕ**,
- 2) губитак апетита **ДА / НЕ**,
- 3) висока температура (изнад 40 °С) **ДА / НЕ**,
- 4) констипација/затвор **ДА / НЕ**,
- 5) дијареја **ДА / НЕ**,
- 6) цијаноза ушију, ногу / доњи дио тијела **ДА / НЕ**,
- 7) има ли кахектичних свиња на имању **ДА / НЕ**,
- 8) да ли је нека свиња угинула у посљедња два мјесеца **ДА / НЕ**.

Број свиња на имању

Крмаче (укупно)	Крмаче (супрасне)	Назимице	Прасад на сиси	Залучена прасад	Свиње у првој фази предтова (35-70 кг)	Свиње у завршној фази това (преко 70 кг)	Нерастови

Странка је упозната са обавезом да спроведе и поштује наложене мјере како би се спријечили појава и ширење вируса афричке куге свиња у складу са Правилником о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести афричке куге свиња („Службени гласник Републике Српске“, број 71/19).

Странка је прочитала овај записник и нема/није имала примједбе на њега ни на рад надлежног ветеринарског инспектора / овлашћеног ветеринара.

Контрола завршена (дана) _____ у _____ часова.

Потпис ветеринарског инспектор
/ овлашћеног ветеринара

Потпис власника/држаоца
животиња

ПРИЛОГ V/3

Број: _____

Датум: _____

СУМЊА НА АФРИЧКУ КУГУ СВИЊА

ИЗВЈЕШТАЈ О ЕПИЗООТИОЛОШКОМ ИЗВИЊАЊУ

1. Референтни број под којим је евидентирана сумња на АКС у записнику ветеринарског инспектора

2. Датум и вријеме посјете имању/објекту: _____

3. Име, адреса и број телефона ветеринарског инспектора који је водио записник: _____

Тетурање и за- ношење задњих дијелова тијела								
Тремор								
Абортус								
Исцједак из носа								
Исцједак из очију и конјунктивитис								
Цијаноза								
Груписање								

14. Патоморфолошке промјене уочене на дан еутаназије свиња

Патоморфолошке промјене	Категорије свиња које показују патоморфолошке промјене	Број свиња код којих су уочене патоморфолошке промјене
Петехијална или екхимотична крварења		
Лимфни чворови (едематозни и хеморагични)		
Хипертрофија/увећање слезине		
Инфаркти слезине		
Улцерације цријева		
Хеморагије бубрега		
Обилата крварења у трбушној дупљи		
Остало (навести)		

15. Скица распореда просторија у којим се чувају свиње

1. Навести број и категорију свиња по просторији/објекту
2. Навести бројеве ушних маркица по просторији/објекту
3. Навести локацију свиња које су показивале знаке болести у свакој просторији/објекту (нпр. заокружити одговарајући број ушне маркице и додати: "обољела")
4. Означити свиње које су уведене на имању у току посљедњих шест мјесеци (нпр. заокружити одговарајућу ушну маркицу и додати датум увођења на имање)

16. Тип имања и анамнеза

	Укупни број свиња у вријеме сумње на АКС или у вријеме убијања свиња
Прасад на сиси и залучена прасад	
Свиња до 50 кг тежине (жива)	
Свиња тежа од 50 кг (жива)	
Крмаче (супрасне или не)	
Нерастови	

а) Тип узгоја на имању:

1. приплод
2. тов
3. производња прасади
4. остало (навести) _____

б) Тип имања:

1. организована производња (комерцијална фарма)
2. породична фарма
3. остало (навести) _____

ц) Да ли се сумњиве животиње хране помијама?

ДА НЕ

д) Начин осјемењивања свиња у посљедњих шест мјесеци (вјештачко осјемењавање или природни припуст)

е) Вјештачко осјемењивање свиња у посљедњих шест мјесеци

Датум _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењивање

Датум _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењивање

Датум _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењивање

Датум _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењивање

Датум _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењивање

Датум _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењивање

17. Списак потенцијално заражених имања са свињама и њихова удаљеност од имања сумњивог на АКС

Име власника и адреса имања	Удаљеност у метрима од имања у коме је сумња на АКС	X, Y координате (у формату нпр.: 44.8220, 20.4132)

18. Узорци послати на лабораторијска испитивања

Свиња (ушна маркица)	Ткива/узорци послати на испитивање				
	Крв	Тонзиле	Бубрег	Слезина	Лимфни чворови

Напомена: листа ушних маркица свих убијених свиња биће укључена у извјештај: "Убијање свиња".

19. Кретање свиња

Долазак и одлазак свиња са имања у последња два мјесеца

а) Долазак свиња на имање

Датум увођења свиња на имање	Категорија и број ушне маркице уведених свиња	Поријекло: име и адреса власника, ИД имања са кога потичу свиње	Да ли су уведене свиње показивале било какве симптоме који указују на АКС (ДА / НЕ)?

б) Одлазак свиња са имања или стављање у промет

Датум одласка свиња са имања	Категорија и број ушне маркице свиња које су напустиле имање	Одредиште: име и адреса власника/држаоца, ИД имања, клаонице, сточне пијаце или другог мјеста одласка свиња	Име и адреса превозника

20. Кретање људи, производа, отпада, стајњака, возила, опреме са и на имање у последња два мјесеца

а) Долазак на имање

Датум	Опис	Поријекло

21. Да ли постоји основана сумња да је имање заражено афричком кугом свиња? _____

22. Колико дуго је болест присутна на имању (по процјени одговорне особе)? _____

23. Који је вјероватни/могући извор инфекције?

Навести: _____

24. Да ли је потребно, у смислу превентивних мјера, увести хитне мјере забране на имањима која могу бити извор инфекције или су угрожена? _____

Списак имања на којима се примјењују мјере забране кретања и друге мјере

Идентификациони број имања	Адреса имања	Име, адреса и број телефона власника/држаоца

Потпис ветеринарског
инспектора / овлашћеног ветеринара
и епизоотиолога

Потпис власника/држаоца животиња

ПРИЛОГ V/4

ИД имања _____

Датум узорковања: _____

Афричка куга свиња (АКС)

ОБРАЗАЦ ЗА УЗОРКОВАЊЕ

Држалац: _____

Адреса: _____

Телефон: _____

Мјесто: _____ Општина: _____

Власник: _____ Адреса: _____

Телефон _____

Ветеринар који је узео узорке: _____

Ветеринар или специјалиста епизоотиологије који је доставио узорке ветеринарском институту: _____

Датум узорковања: _____

Овлашћена ветеринарска организација _____

Телефон: _____

Сврха узорковања (заокружити):

- Прва сумња на АКС у овој области
- Нова сумња на АКС у угроженој зони / зараженој зони
- Узорковање за вријеме убијања свиња
- Узорковање свиња прије њиховог уклањања / непосредног убијања
- Узорковање прије укидања мјера у зараженој/угроженој зони (навести законски основ)
 - Узорковање сентинел (енгл. sentinel) животиња
 - Узорковање на контактним имањима (датум: _____)
 - Узорковање мртвих/болесних животиња како би се искључила АКС

- Узорковање у случају сумње на АКС у току пост мортем инспекцијске контроле на кланици
- Узорковање свиња када антибактеријска терапија у трајању од пет дана није постигла резултате
- Узорковање сумњивих свиња без клиничких знакова АКС
- Узорковање сумњивих свиња које показују клиничке знакове АКС
- Узорковање свиња када је неопходно да се искључи АКС (унијети разлог узорковања): _____

Клинички знаци типични за АКС видљиви су у току узорковања: ДА / НЕ (заокружити)

Опишите видљиве клиничке знаке: _____

Патоанатомски знаци типични за АКС видљиви су у току узорковања: ДА / НЕ (заокружити)

Опишите видљиве патоанатомске знаке: _____

Идентификација узорака							
Број	Идентификација узорака (број ушне маркице)	Врста узорка	Категорија свиња	Број	Идентификација узорака (број ушне маркице)	Врста узорка	Категорија свиња
1				6			
2				7			
3				8			
4				9			
5				10			

Захтијевана испитивања/тестови (заокружити):

- Серолошка испитивања
- Серолошка испитивања, укључујући тест вирус неутрализације (енгл. VNT)
- Вирусолошка испитивања - детерминација генотипа вируса АКС

Потпис особе која је узела узорке

ПРИЛОГ V/5

Број: _____

Датум: _____

ПОТВРЂЕНА АФРИЧКА КУГА СВИЊА КОД ДОМАЋИХ СВИЊА

ИЗВЈЕШТАЈ О ЕПИЗООТИОЛОШКОМ ИЗВИЊАЊУ

(мора бити попуњен најкасније за вријеме усмрћивања свиња на зараженом имању)

1. Референтни број под којим је евидентирана случај избијања болести

2. Датум зараженог имању: _____

3. Идентификациони број имања _____

4. Географске координате: _____

X координате _____

Y координате _____

5. Име, адреса и број телефона власника/држаоца свиња: _____

Телефон _____

6. ИД број, адреса и детаљи осталих имања која су регистрована на истог власника имања: _____

Телефон _____

7. Подаци о свињама које се држе на имању

Категорија	Укупан бр. живих свиња на имању	Број свиња које су показале симптоме	Број угинулих свиња
Нерастови			
Крмаче			
Крмаче (супрасне)			
Назимнице			
Прасад на сиси			
Залучена прасад			
Свиње у првој фази предтова			
Свиње у завршној фази това (тежина за клање)			
Укупно			

8. Детаљи о другим животињама на имању:

Врста	Број	Да ли се држе у затвореним објектима/просторима?
Говеда		
Овце		
Козе		
Коњи и понији		
Магарци		
Пси		
Мачке		
Живина		
Зечеви		
Остало (наведи)		

9. Примijeћени клинички знаци болести након потврђивања АКС / на дан усмрћивања (унијети у одговарајуће поље број свиња које показују симптоме)

Симптоми	Крмаче укупно	Крмаче - супрасне	Назимице	Прасад на сиси	Залучена прасад	Свиње у првој фази това (35-70 кг)	Свиње у завршној фази това (преко 70 кг)	Вепрови
Температура								
38 - 39 °C								
39,1 - 40 °C								
40,1 - 41 °C								
41,1 - 42 °C								
Губитак апетита								
Апатија								
Сомноленција (поспаност - слабост)								
Повраћање								
Пролив								
Затвор								
Дезоријентација								
Респираторни симптоми								
Абортус								
Груписање								
Поремећаји функција ЦНС								
Исцједак из носа								
Исцједак из очију и конјуктивитис								
Цијаноза								
Несигурност у задњим ногама								
Тремор								
Остало (навести)								

10. Патоморфолошке промјене уочене на дан еутаназије свиња

Патоморфолошке промјене	Категорије свиња које показују патоморфолошке промјене	Број свиња код којих су уочене патоморфолошке промјене
Петехијална или екхимотична крварења		
Лимфни чворови (едематозни и хеморагични)		
Хипертрофија/увећање слезине		
Инфаркти слезине		
Улцерације цријева		
Хеморагије бубрега		
Обилата крварења у трбушној дупљи		
Остало (навести)		

11. Узорци послати на лабораторијска испитивања

Свиња (ушна маркица)	Трива/узорци послати на испитивање				
	Крв	Тонзиле	Бубрег	Слезина	Лимфни чворови

Напомена: морају се чувати подаци о свим усмрћеним животињама у дијагностичке сврхе.

12. Скица распореда просторија у којима се чувају свиње

1. Навести број и категорију свиња по просторији/објекту

2. Навести бројеве ушних маркица по просторији/објекту

3. Навести локацију свиња које су показивале знаке болести у свакој просторији/објекту (нпр. заокружити одговарајући број ушне маркице и додати: "обољела")

4. Означити свиње које су уведене на имање у току последњих шест мјесеци (нпр. заокружити одговарајућу ушну маркицу и додати датум увођења на имање)

13. Тип имања и анамнеза:

	Укупан број свиња у вријеме сумње на АКС или у вријеме усмрћивања свиња
Свиње до 50 кг тежине (жива)	
Свиње теже од 50 кг (жива)	
Крмаче (супрасне или не)	
Нерастови	

а) Тип узгоја на имању:

1. приплод

2. тов

3. производња прасади

4. остало (навести) _____

б) Тип имања:

1. организована производња (комерцијална фарма)

2. кооператива

3. породична фарма

4. остало (навести) _____

ц) Да ли се сумњиве животиње хране помијама?

ДА

НЕ

д) Начин осјемењивања свиња у последњих шест мјесеци (вјештачко осјемењавање или природни припуст)

е) Вјештачко осјемењивање свиња у последњих шест мјесеци

Датум _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењивање

Датум _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењивање

Датум _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењивање

Датум _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењивање

Датум _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењивање

Датум _____ Поријекло сјемена за вјештачко осјемењивање

14. Списак потенцијално заражених имања са свињама и њихова удаљеност од имања на коме је потврђена АКС

Име власника, адреса и ИД имања	Удаљеност у метрима од имања у коме је сумња на АКС	X, Z координате (у формату нпр.: 44.8220, 20.4132)

15. Датум усмрћивања свиња

Категорија	Укупан бр. свиња по категорији	Број свиња које су показивале симптоме АКС	Укупан број узетих узорака
Нерастови			
Крмаче			

Крмаче (супрасне)			
Назимице			
Прасад на сиси			
Залучена прасад			
Свиње у првој фази предтова			
Свиње у завршној фази това (тежина за клање)			
Укупно			

16. Кретање свиња

Долазак и одлазак свиња са имања у последња два мјесеца:

а) Долазак свиња на имање

Датум увођења свиња на имање	Категорија и број ушне маркице усмрћених свиња	Поријекло: име и адреса власника, ИД имања са кога потичу свиње	Да ли су уведене свиње показивале било какве симптоме који указују на АКС (ДА / НЕ)?

б) Одлазак свиња са имања или стављање у промет

Датум одласка свиња са имања	Категорија и број ушне маркице свиња које су напустиле имање	Одредиште: име и адреса власника/држаоца, ИД имања, клаонице, сточне пијаце или другог мјеста одласка свиња	Име и адреса превозника

17. Кретање људи, производа, отпада, стајњака, возила, опреме са и на имање у последња два мјесеца

а) Долазак на имање

Датум	Опис	Поријекло

б) Одлазак са имања

Датум	Опис	Поријекло

18. Који је вјероватни/могући извор инфекције?

Навести: _____

19. Да ли је потребно, у смислу превентивних мјера, увести хитне мјере забране на имањима која могу бити извор инфекције или су угрожена?

Списак имања на којима се примјењују мјере забране кретања и друге мјере

Идентификациони број имања	Адреса имања	Име, адреса и број телефона власника/држаоца

20. Процијењени датум прве изложености вирусу АКС:

21. Јесу ли одговарајуће безбједносне мјере предузете на зараженом имању, укључујући постављање натписа упозорења и дезинфекционих баријера на улазу и излазу?

22. Које додатне мјере је потребно предузети?

23. Да ли су идентификовани проблеми у вези са одлагањем/уништавањем лешева животиња на зараженом имању (навести)?

24. Ако јесу, какав је савјет дат?

25. Да ли су идентификовани проблеми у вези са чишћењем и дезинфекцијом на зараженом имању (навести)?

26. Ако јесу, какав је савјет дат?

27. Који је дезинфицијенс коришћен за дезинфекцију?

28. Да ли је завршена финална дезинфекција, када (датум) и који је дезинфицијенс коришћен?

29. Јесу ли предузете мјере како би се спријечио контакт свиња са течним стајњаком и ђубривом из зараженог имања?

30. Да ли је спроведена дератизација на зараженом имању? Ако јесте, када (датум)?

31. Да ли је идентификован извор заразе на зараженом имању?

32. Јесу ли на следећим имању уведене забране и да ли су контролисана у сврху надзора:

а) Имања са којих су свиње допремљене на заражено имање у последња два мјесеца прије појављивања симптома?

ДА НЕ

б) Имања која је посјетило возило за транспорт животиња на зараженом имању?

ДА НЕ

в) Имања са којих су на заражено имање допремљени животињски производи, отпад, опрема или остало што би могло пренијети инфекцију, а у последња два мјесеца прије појаве симптома?

ДА НЕ

г) Имања на која су допремљене свиње из зараженог имања у последња два мјесеца прије појаве симптома?

ДА НЕ

д) Имања која су у последња два мјесеца прије појаве симптома посјетиле особе које живе и раде на зараженом имању, ветеринари или друге особе које су из било којих разлога долазиле у контакт са свињама, а посјетиле су заражено имање у овом периоду?

ДА НЕ

ђ) Имања која су у опасности због директног или индиректног контакта са зараженим имањем, преко сточних пијаца, у току последња два мјесеца прије појаве симптома?

ДА НЕ

33. Да ли је неопходно примјенити мјере контроле и забране и на осталим имањима?

34. Ако јесте, обезбиједите списак ових имања. Списак приложити као прилог.

35. Какав је режим узорковања наложен од стране ветеринарског инспектора на имањима у зони надзора?

36. Да ли је препоручено превентивно клање пријемчивих животиња сумњивих на АКС које још не показују клиничке знаке болести, а налазе се на имањима са високим ризиком изложености инфекцији ?

Потпис ветеринарског
инспектора / овлашћеног ветеринара
и епизоотиолога

Потпис власника/држаоца животиња

Број протокола: _____

ИЗВЈЕШТАЈ О

А. КЛИНИЧКОМ ИСПИТИВАЊУ НА АФРИЧКУ КУГУ СВИЊА ПРИЈЕ ОДОБРЕЊА ЗА ПРЕМЈЕШТАЊЕ СВИЊА СА ИМАЊА ИЛИ УПУЋИВАЊУ НА КЛАЊЕ

Б. КЛИНИЧКОМ ИСПИТИВАЊУ НА АФРИЧКУ КУГУ СВИЊА ПРИЈЕ УКИДАЊА МЈЕРА КОЈЕ СЕ ПРИМЈЕЊУЈУ У ЗАРАЖЕНОМ ИЛИ УГРОЖЕНОМ ПОДРУЧЈУ

(ЗАОКРУЖИТИ ОДГОВОР)

1. Датум испитивања: _____

2. Име, адреса и телефон ветеринарског инспектора / овлашћеног ветеринара који је извршио клиничко испитивање: _____

3. Адреса имања: _____

Телефон: _____

4. Идентификациони број имања: _____

5. Име и адреса власника/држаоца животиња / имања: _____

Телефон _____

6. Да ли има закржљалих свиња на имању? ДА / НЕ

7. Да ли је нека свиња угинула у последња два мјесеца? ДА / НЕ

8. Ако је било угинућа навести колико: _____

9. Навести узрок угинућа ако је био познат: _____

10. Број животиња на имању

Крмаче (укупно)	Крмаче (супрасне)	Назимице	Прасад на сиси	Залучена прасад	Свиње у првој фази това (35-70 кг)	Свиње у завршној фази това (преко 70 кг)	Нерастови

11. Измјерена тјелесна температура свиња (у колону: "температура" унесите број свиња у складу са понуђеним температурним интервалом)

12. Локација имања: а) заражена зона б) угрожена зона

Симптоми	Крмаче (укупно)	Крмаче (супрасне)	Назимице	Прасад на сиси	Залучена прасад	Свиње у првој фази това (35-70 кг)	Свиње у завршној фази това (преко 70 кг)	Вепрови
Температура								
38-39 °C								
39,1-40 °C								
40,1-41 °C								
41,1-42 °C								
Губитак апетита								
Апатија								
Сомноленција (поспаност - слабост)								
Повраћање								
Пролив								
Затвор								
Афонија								
Кашаљ								
Тетурање и заношење задњих дијелова тијела								
Тремор								
Абортус								
Исцједак из носа								
Исцједак из очију								
Цијаноза								
Груписање								

Потпис ветеринарског инспектора / овлашћеног ветеринара

Потпис власника/држаоца животиња

ПРИЛОГ V/7

РЕПУБЛИКА СРПСКА

В Л А Д А

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И
ВОДОПРИВРЕДЕТрг Републике Српске 1, Бања Лука, тел.: 051/338-415, факс:
051/338-865, 338-866, e-mail: mps.@mps.vladars.net

Број:

Датум:

Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде, на основу члана 46. Закона о ветеринарству у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 75/17), члана 9. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести афричке куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 71/19), члана 76. став 2. Закона републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18) и члана 190. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18), доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Подручје полупречника 3 км око жаришта заразе у насељеном мјесту _____, град/општина _____, проглашава се **ЗАРАЖЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ** од заразне болести **АФРИЧКЕ КУГЕ СВИЊА** и обухвата сљедећа насељена мјеста _____ (навести насељена мјеста), укључујући и све објекте изван насељених мјеста обухваћене подручјем од 3 км.

2. Подручје полупречника 10 км око жаришта заразе у насељеном мјесту, град/општина _____, проглашава се **УГРОЖЕНИМ** од заразне болести **АФРИЧКЕ КУГЕ СВИЊА** и обухвата сљедећа насељена мјеста: _____ (навести насељена мјеста), укључујући и све објекте изван насељених мјеста обухваћене подручјем од 10 км.

3. Саставни дио овог рјешења чини географска карта са учртаним насељеним мјестима, објектима и границама зараженог и угроженог подручја.

4. У **ЗАРАЖЕНОМ** подручју, ради спречавања појаве афричке куге свиња, спроводиће се сљедеће мјере:

1) у што краћем року, наређује се попис свих имања на којима се држе и узгајају свиње, обилежавање и регистрација свих необилежених свиња, након чега, у року од седам дана, надлежни ветеринар врши надзор свих имања у зараженом подручју да би обавио клинички преглед свиња те контролу регистра свиња на имањима и идентификационе ознаке свиња;

2) забрањује се премјештање и превоз свиња јавним или приватним путевима, осим ако је неопходно по путевима на имању када такво премјештање и превоз одобри ветеринарски инспектор, у складу са чланом 6. став 1. овог правилника;

3) забрана из тачке 2) овог става не примјењује се ако се свиње превозе друмским или жељезничким саобраћајницама без истовара или заустављања, а од наведене забране може да се одступи када се свиње за клање допремају на хитно клање изван зараженог подручја у кланицу која се налази у зараженом подручју;

4) наређује се чишћење, дезинфекција и, по потреби, дезинсекција што је прије могуће након контаминације камиона, других возила и опреме који се користе за превоз свиња, других животиња или материјала који могу да буду контаминирани, у складу чишћењем, дезинфекцијом и дезинсекцијом прописаним овим правилником;

5) наређује се да камион или возило који су употријебљени за превоз свиња не смију да напусте заражено подручје док се не очисте и дезинфикују и док их ветеринарски инспектор не прегледа и поново одобри за превоз;

6) забрањује се улаз и излаз других домаћих животиња на имање и са имања без одобрења ветеринарског инспектора;

7) наређује се да се пријављује ветеринарском инспектору, без одгађања, свака обољела или угинула свиња са имања, а ветеринарски инспектор налаже одговарајућа испитивања која су прописана у Прилогу 2. овог правилника, који чини његов саставни дио;

8) забрањује се премјештање свиња са имања на коме се држе док не протекне најмање 40 дана од спроведеног чишћења и прве дезинфекције, по потреби, и дезинсекције заражених имања, а након 40 дана, у складу са прописаним условима у случајевима када се забрана премјештања и превоза свиња не примјењује, ветеринар-

ски инспектор може да одобри премјештање свиња са имања да би се свиње превезле директно у:

- кланицу на хитно клање ако је могуће у зараженом или угроженом подручју,

- објекат за нешкодљиво уклањање лешева или одговарајуће мјесто гдје се свиње одмах усмрћују, а њихови лешевци нешкодљиво уклањају под надзором ветеринарског инспектора,

- друге објекте који се налазе у зараженом подручју у посебним случајевима и

- забрањује се промет сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња са имања која се налазе у зараженом подручју;

9) наређује се примјена биосигурносних поступака које мора да спроводи свако лице које улази на имање или излази са имања у зараженом подручју с циљем смањења ризика од ширења вируса афричке куге свиња.

5. На **УГРОЖЕНОМ** подручју, ради спречавања појаве афричке куге свиња, спроводиће се сљедеће мјере:

1) наређује се попис свих имања на којима се држе свиње;

2) наређује се обилежавање и регистрација свих необилежених свиња;

3) забрањује се премјештање и превоз свиња јавним или приватним путевима, осим ако је неопходно по путевима на имањима када такво премјештање и превоз одобри ветеринарски инспектор, а ова забрана се не примјењује се ако се свиње превозе друмским или жељезничким саобраћајницама, без истовара или заустављања или ако свиње за клање долазе изван угроженог подручја на хитно клање у кланицу која се налази у угроженом подручју;

4) наређује се чишћење и дезинфекција, а по потреби, и дезинсекција камиона и других превозних средстава и опреме која је коришћена за превоз свиња, других животиња или материјала који могу да буду контаминирани што је прије могуће након контаминације, а превозна средства коришћена за превоз свиња не могу да напусте угрожено подручје ако нису претходно очишћена и дезинфикована;

5) забрањује се улазак и излазак на имање и са имања свим животињама током првих седам дана од одређивања угроженог подручја без одобрења ветеринарског инспектора;

6) наређује се пријављивање ветеринарском инспектору, без одгађања, сваке обољеле или угинуле свиње са имања, а ветеринарски инспектор налаже одговарајућа испитивања у складу са Прилогом 1. овог правилника;

7) забрањује се премјештање свиња са имања док не протекне најмање 30 дана од спроведеног чишћења и прве дезинфекције, а по потреби, и дезинсекције зараженог имања, а након 30 дана, у складу са условима прописаним у случају када ветеринарски инспектор дозволи премјештање свиња, ветеринарски инспектор може да одобри премјештање свиња са имања директно у објекте:

- кланицу на хитно клање ако је могуће у зараженом или угроженом подручју,

- објекат за нешкодљиво уклањање лешева или одговарајуће мјесто гдје се свиње одмах усмрћују, а њихови лешевци нешкодљиво уклањају под надзором ветеринарског инспектора,

- друге објекте који се налазе у зараженом подручју у посебним случајевима;

8) ако се свиње упућују на клање, ветеринарски инспектор може да одобри одступања у вези са узимањем довољног броја узорака, прерадом свјежег меса свиња, обилежавањем специјалном ознаком и одвојеном обрађивања меса, а посебно у односу на обилежавање свјежег меса наведених свиња, његовог даљег коришћења и одредшта обрађених производа;

9) забрањује се промет сјемена, јајних ћелија и ембриона свиња са имања која се налазе у угроженом подручју;

10) наређује се примјена биосигурносних поступака које спроводи свако лице које улази на имање или излази са имања у угроженом подручју с циљем смањења ризика од ширења вируса афричке куге свиња.

6. На подручју града/општине _____ до престанка заразе спроводиће се сљедеће мјере:

1) појачана ветеринарско-санитарна контрола имања, транспортних средстава, мјеста на којима се врши промет свиња,

2) обилежавање и регистрација свих необилежених свиња,

3) пријава сваке угинуле или болесне свиње на имању,

4) забрана употребе помија у исхрани свиња.

7. Мјере усмрћивања (еутаназије) свиња, чишћење и дезинфекцију објеката у којима су свиње држане, превозних средстава, опреме, стеле, стајњака итд. на зараженом и контактним имањима вршиће _____ из _____.

8. Мјере на зараженом подручју остају на снази док се не спроведе клиничко испитивање на афричку кугу свиња, контрола обиљежавања свиња на зараженом подручју, а који се спроводе 30 дана након чишћења и прве дезинфекције зараженог имања.

9. Мјере на угроженом подручју остају на снази док се не спроведе клиничко испитивање на афричку кугу свиња, контрола обиљежавања свиња на зараженом подручју, а који се спроводе 20 дана након чишћења и прве дезинфекције зараженог имања.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Дана, _____, извршена је пријава сумње да је на имању ИД број: _____, власника _____, из _____, дошло до избијања заразне болести животиња афричке куге свиња.

Дана, _____, извршено је узорковање органа болесних и угиналих свиња и спроведено епизоотиолошко извиђање на наведеном имању, о чему је састављен Записник број: _____, а такође су вођени и извјештаји о епизоотиолошком извиђању, који чине саставни дио Записника. Узорци органа обољелих и угиналих животиња достављени су референтној лабораторији за афричку кугу свиња. Након добијања извјештаја референтне лабораторије ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан" Бања Лука, број: _____, од _____, потврђено је избијање афричке куге свиња на имању власника _____.

Сходно члану 46. Закона о ветеринарству у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 75/17) и члану 9. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести афричке куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 71/19), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде одлучио је како је наведено у диспозитиву овог рјешења.

Ово рјешење је коначно и против њега може се покренути управни спор тужбом Окружном суду у Бањој Луци у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења.

МИНИСТАР
Др Борис Пашалић

ДОСТАВИТИ:

1. Републичка ветеринарска инспекција,
2. градска/општинска ветеринарска инспекција,
3. ЈУ ВИ "Др Васо Бутозан" Бања Лука,
4. ветеринарским организацијама града/општине,
5. Ловачки савез Републике Српске,
6. евиденција,
7. архива.

ПРИЛОГ V/8

Ветеринарска инспекција

Број:

Датум:

Ветеринарски инспектор, на основу члана 115. Закона о ветеринарству у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 75/17), чл. 4, 5, 6. и 7. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести афричке куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 71/19), чл. 21, 40. и 57. Закона о инспекцијама у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске" бр. 74/10, 109/12, 117/12 и 44/16) и члана 190. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18), доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Имање ИД број: _____, латитуда (X) _____, лонгитуда (Y) _____, власника _____, адреса, општина _____ проглашава се **ЗАРАЖЕНИМ** од заразне болести **АФРИЧКЕ КУГЕ СВИЊА**.

2. На зараженом имању ради сузбијања и искорјењивања афричке куге свиња наређује се:

1) усмрћивање свих свиња на имању, без одгајања, под надзором ветеринарског инспектора на начин који обезбеђује спречавање ширења вируса афричке куге свиња током превоза и усмрћивања свиња,

2) узимање довољног броја узорака од усмрћених свиња у складу са Правилником о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести афричке куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 71/19) да би се утврдио начин уношења вируса афричке куге свиња на имање и одредило колико је дуго вирус био присутан на имању прије него што је ова болест пријављена,

3) нешкодљиво уклањање лешева угиналих и усмрћених свиња под надзором ветеринарског инспектора,

4) да се пронађу и нешкодљиво уклоне, под надзором ветеринарског инспектора, производи, сировине и отпади поријеклом од свиња које су заклане у периоду између вјероватног уноса вируса афричке куге свиња на имање и почетка спровођења наређених мјера,

5) да се пронађу и нешкодљиво уклоне, под надзором ветеринарског инспектора, сјеме, јајне ћелије и ембриони свиња који су узети у периоду између вјероватног уноса вируса афричке куге свиња на имање и почетка спровођења наређених мјера,

6) да се уклоне све материје и отпад за које постоји вјероватноћа да су контаминирани, као нпр. храна за животиње, односно униште сви материјали за једнократну употребу за које постоји вјероватноћа да су контаминирани, а посебно они који су коришћени за усмрћивање, на начин да се уништи вирус афричке куге свиња,

7) да се након нешкодљивог уклањања лешева свиња изврши чишћење и дезинфекција и, ако је потребно, и дезинсекција објеката у којима су свиње држане, возила у којима је вршен превоз, опреме, стеље и стајњака, у складу са чишћењем, дезинфекцијом и дезинсекцијом прописаним Правилником о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести афричке куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 71/19),

8) да се у случају примарног избијања афричке куге свиња врши генетска типизација изолованог вируса афричке куге свиња у складу са Прилогом 1. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести афричке куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 71/19).

3. Мјере забране на зараженом имању остају на снази до даљег, односно до момента престанка мјера у зараженом и угроженом подручју које буде одредило Министарство.

О б р а з л о ж е њ е

Дана, _____, извршена је пријава сумње да је на имању ИД број: _____, власника _____, из _____, дошло до избијања заразне болести животиња афричке куге свиња.

Дана, _____, извршено је узорковање органа болесних и угиналих свиња и спроведено епизоотиолошко извиђање на наведеном имању, о чему је састављен Записник број: _____, а такође су вођени и извјештаји о епизоотиолошком извиђању, који чине саставни дио Записника. Узорци органа обољелих и угиналих животиња достављени су референтној лабораторији за афричку кугу свиња. Након добијања позитивног резултата да је у узорцима органа обољелих и угиналих животиња изолован вирус афричке куге свиња, (дана) _____, потврђено је избијање афричке куге свиња на имању власника _____.

Сходно члану 115. Закона о ветеринарству у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 75/17), чл. 4, 5, 6. и 7. Правилника о мјерама за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорјењивање заразне болести афричке куге свиња ("Службени гласник Републике Српске", број 71/19), ветеринарски инспектор наредио је спровођење мјера за сузбијање и искорјењивање заразне болести афричке куге свиња.

Странка је упозната да има право да поднесе захтјев за накнаду штете ресорном министарству.

Поука о правном средству

Против овог рјешења може се изјавити жалба министру пољопривреде у року од осам дана од дана уручења Рјешења. Жалба не одлаже извршење Рјешења.

Потпис ветеринарског инспектора

ДОСТАВИТИ:

1. власник,
2. Републички кризни центар,
3. Републичка ветеринарска инспекција,
4. ЈУ ВИ "Др Васо Бутозан" Бања Лука,
5. евиденција,
6. архива.